

ÅRSRAPPORT 2018

Foto: Gunnar Aasegg

Neiden kirke fra 1901

NORD-HÅLOGALAND BISPEDØMMERÅD

DEN NORSKE KIRKE

Innhold

1 LEDERS BERETNING	3
2 INTRODUKSJON TIL BISPEDØMMET OG HOVEDTALL.....	5
2.1 Omtale av bispedømmet og samfunnsoppdraget.....	6
2.2 Organisasjonsstruktur	8
2.3 Volumtall.....	8
3 ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER	10
3.1 Gudstjenesteliv.....	11
3.1.1 Den norske kirke som folkekirke og oppslutningen om denne.....	11
3.1.2 Vigselse	13
3.1.3 Gravferd	13
3.1.4 Kunst- og kulturuttrykk i kirken.....	14
3.1.5 Samisk kirkeliv.....	17
3.1.6 Kvensk kirkeliv	19
3.2 Dåp og trosopplæring.....	21
3.2.1 Trosopplæringstilbud 0-18 år	21
3.2.2 Ung i kirken.....	25
3.3 Folkekirken engasjerer seg i samfunnet	26
3.3.1 Diakoni.....	26
3.3.2 Inkluderende kirkeliv	27
3.3.3 Grønne menigheter.....	28
3.3.4 Misjon	28
3.3.5 Samarbeidsråd for kristne kirker i Barentsregionen	29
3.3.6 Kirken og publisering på internett.....	30
3.4 Flere får lyst til å jobbe i kirken	31
3.4.1 Rekruttering til prestetjenesten.....	31
3.4.2 Rekruttering til annen vigslet tjeneste	35
3.4.3 Veien til prestetjeneste – VTP	35
3.4.4 ABV / AVU / Veiledning	36
3.4.5 Frivillighet	37
3.5 Oppdrag fra Kirkerådet	38
3.5.1 Samarbeidet mellom kirke og skole	38
3.5.2 Barne- og ungdomsarbeidet i menighetene	39
3.6 Biskopens virksomhet.....	40
4 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN	42
4.1 HMS/Arbeidsmiljø	42
4.2 Likestilling.....	44
4.3 Vurdering av mislighetsrisiko.....	45
5 VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER.....	46
6 ÅRSREGNSKAP.....	51

1 LEDERS BERETNING

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har også i 2018 søkt å realisere kirkens visjon: «Mer himmel på jord». Det er et mangesidig bilde som må tegnes når vi skal skissere hvorvidt vi har lyktes med dette.

Færre mennesker gikk på gudstjeneste i Nord-Hålogaland i 2018 enn i 2017. Samtidig kom det flere deltagere på hver gudstjeneste. Nedgangen i det totale tallet gudstjenestedeltagere skyldes at det ble holdt færre gudstjenester. Dette er en interessant utvikling i seg selv, og den er symptomatisk for Nord-Hålogaland bispedømme i 2018: Det er vanskelig å tegne et entydig bilde av trendene.

Bispedømmets økonomiske status er beskrevet i kapittel VI Årsregnskap. Mindreforbruket i 2018 skyldes blant annet lavere vikardekning og lavere reisekostnader i forhold til budsjettet. Dette kom av at vi opplevde problemer med å fylle stillingene som hadde stått vakante i vakansestyingsperioden (2017). Nedgangen i antall gudstjenester henger sammen med denne manglende prestedekningen. Vi har i denne perioden justert ned antallet prestestillinger i bispedømmet. Dette vil gjøre at tallet på gudstjenester ikke vil øke de kommende årene, men holde seg på nivået vi hadde i 2018. Det er derfor ekstra gledelig at flere mennesker kommer på hver enkelt gudstjeneste.

Bispedømmet har vært preget av vakanser i 2018. Mange stillinger har stått uten fast bemanning, men har blitt betjent av vikarer i kortere eller lengre perioder. Dette skaper en mangel på kontinuitet, noe som skader arbeidet. Det har i tillegg ført til at det har måttet bli gjort harde prioriteringer. Prestestillinger har stått ledige og flere prostestillinger har stått uten fast prost. Samtidig har bispedømmets administrasjon hatt ubemannete stillinger hele året. Dette har skapt et stort press på organisasjonen, og vi berømmer de ansatte i alle ledd for måten dette har blitt løst.

Antall sokn som har tatt i bruk samisk språk i gudstjenestene økte med ni prosentpoeng i 2018. Vi holder fast ved målet om at alle soknene skal bruke samisk i sine gudstjenester. I vårt bispedømme er det få prester som har god språkkompetanse i samisk, og det er behov for en kompetanseøkning i presteskapet. Bibelselskapet har i løpet av 2018 arbeidet med ferdigstillingen av den nye nordsamiske bibeloversettelsen. Dette er gledelig, og vi ser fram til lanseringen i slutten av august 2019.

Det kom flere svar i forbindelse med høringen om ny kirkeordning fra ulike kvenske miljøer. Felles for alle uttalelsene er et ønske om større fokus på kvensk kirkeliv. Dette er et ønske vi deler. Vi jobber på bispedømmeplan med å finne gode rammer for arbeidet med det kvenske kirkelivet, i hovedsak gjennom bispedømmerådets utvalg for kvensk kirkeliv.

Bispedømmerådet har gitt støtte til et prosjekt knyttet til innsamling av kvenske salmer. Vi vil imidlertid påpeke at det er behov for en nasjonal forankring av ivaretagelsen av kvensk kirkeliv.

Sannhets- og forsoningskommisjonen startet sitt arbeid i 2018. Nord-Hålogaland bispedømme har hatt noen møter og kontaktpunkter med representanter for kommisjonen. Sammen med Sør-Hålogaland og Nidaros bispedømmer, samt Samisk kirkeråd, jobber vi for å forberede kirken og menighetene på prosessene som kommer i kjølvannet av kommisjonens arbeid. Det

er naturlig å følge opp Sannhets- og forsoningskommisjonens arbeid med tanke på kirkens historie, og fordi det å støtte opp om dette går inn under kirkens diakonale oppdrag.

Vi har opplevd en positiv utvikling i det vi kan kalle «grasrot diakoni» i 2018. Mange menigheter har et godt diakonalt arbeid. I Tromsø har det vært jobbet godt rundt Uniksamlingene for mennesker med ulike behov. Det er særlig gledelig for oss at dette er et produkt av bispedømmerådets prosjekt knyttet til denne gruppen mennesker i Tromsø domprosti, sammen med Trondenes og Hammerfest prosti. I Trondenes og Hammerfest har det lenge vært et etablert arbeid, og at prosjektet nå bærer frukter i Tromsø er godt og viser at målrettede, faglig funderte prosjekter har effekt.

Samarbeidsrådet for Kristne Kirker i Barentsregionen (SKKB) er et viktig organ for Nord-Hålogaland bispedømme, og biskop Olav Øygard er leder for rådet. Særlig i en tid der forholdet mellom Russland og Vesten er preget av mistro, er det vanskelig å overvurdere betydningen av et organ som SKKB. Det økumeniske klimaet har blitt vanskeligere i 2018 på grunn av splittelsen internt i Den ortodokse kirke. Denne splittelsen merkes internt i SKKB, da de ortodokse kirkene i Finland og Russland ligger under to ulike patriarkater. Vi håper og tror at de interne problemene i den ortodokse kirkefamilien ikke skal forstyrre vårt gode forhold til begge de to kirkenes nordlige bispedømmer. På SKKBs rådsmøte i Ivalo i Finland ble det utformet et sterkt klimaopprop. Det var i stor grad utformet av ortodokse teologer og skiller seg med det noe fra de vestlige klimaoppropene. Vi er glade for å stå sammen med de andre bispedømmene i nord i kampen for klimaet.

Det har blitt jobbet målrettet med godkjenning av trosopplæringsplaner i 2018. Hele 16 planer har blitt godkjent, og vi går inn i 2019 med ni planer uten godkjenning. Oppslutningen om konfirmasjon holder seg høy i vårt bispedømmet. Det samme gjør oppslutning om dåp og delvis også utdeling av fireårsbok. Ut over dette ser vi at vi ikke når ut til barn og unge i så stor grad som vi skulle ønske. Det er da nødvendig å spørre seg om det store fokuset på disse avgrensede tiltakene i for stor grad går ut over det kontinuerlige arbeidet i menighetene. Særlig i menigheter der det har vært eller er vakanser er det problematisk å få ressursene til å strekke til. En administrativ jobb som å sende ut invitasjoner tar tid som må hentes fra en annet område om man ikke har full bemanning.

Kulturlivet i bispedømmet er også representativt for trender som peker i ulike retninger. På den ene side går antall kulturarrangementer i kirken opp, mens det har blitt færre av menighetenes egne kulturarrangementer. Det betyr at det er eksterne som bruker kirkene til konserter og lignende i større grad enn tidligere, noe som er positivt. Nedgangen i menighetenes egne arrangementer tror vi er et symptom på noe mer alvorlig, nemlig at kirkemusikerstillingene kuttes og at kirkemusikerne derfor ikke har kapasitet til å stå bak slike arrangementer i stillingene sine. Vi når et annet, og større, publikum med evangeliet gjennom kulturelle arrangementer enn gudstjenester, så denne trenden må vi jobbe for å snu. Korarbeidet holder seg stabilt, og bidrar inn i både gudstjenesteliv, trosopplæring og andre deler av kirkens arbeide.

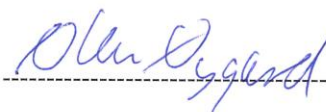
Bispedømmerådet har i 2018 bestemt at det skal skaffes ny bispekåpe til Nord-Hålogaland biskop og arbeidet med dette er i gang.

Folkekirken står støtt i Nord-Hålogaland bispedømme. Vi har lagt bak oss år med utfordringer, positive resultater og utvikling. Vår jobb videre er å ta med oss de positive linjene og forsterke disse slik at folkekirken blir stående støtt helt nord i landet vårt.

Tromsø, 27.02.2019

Kai Krogh
bispedømmerådsleder

Olav Øygard
biskop

2 INTRODUKSJON TIL BISPEDØMMET OG HOVEDTALL

2.1 Omtale av bispedømmet og samfunnsoppdraget

Hålogaland bispedømme ble utskilt fra Nidaros bispedømme i 1804. Inntil 1952 omfattet bispedømmet Nordland, Troms og Finnmark fylker. Nord-Hålogaland bispedømme ble opprettet i 1952 ved at Hålogaland bispedømme ble delt og er i dag ett av 11 bispedømmer i Norge.

Bispedømmerådet har 11 medlemmer inkludert nordsamisk representant:

- leder Kai Krogh
- nestleder Oddhild Klevberg (lek kirkelig tilsatt)
- biskop Olav Øygard
- Beate Lupton
- Stein Erik Anti (nordsamisk representant)
- Ann Christin Elvemo (prest)
- Kari Helene Skog
- Marta Hofsøy
- Christel B. Eriksen
- Gunnhild Andreassen
- Henrik M. Kiærbech

Varamedlemmer:

- Anne P Dalheim
- Pål Blix Johansen
- Michael Andre Frostmo
- Tone Merete Persen
- Johannes T. Langvatn
- Ommund Heggheim
- Åshild Eliassen
- Ole Fredrik Berg
- Carl Fredrik Gamst
- Marja R. G. Gustad (nordsamisk vararepresentant)
- Erlend P. Karlsen (vara lek kirkelig tilsatt)
- Gaute Norbye (vara prest)

Sammen med de andre bispedømmerådene utgjør rådet Kirkemøtet. Biskopene utgjør Bispemøtet. I perioden fra 1952 til i dag har Nord-Hålogaland bispedømme hatt 7 biskoper.

Tilknytningsform

Nord-Hålogaland bispedømme er fra 01.01.2017 en enhet i rettssubjektet Den norske kirke.

Myndighet og ansvarsområde

Myndighet og ansvarsområde for biskop og bispedømmerådet følger blant annet av Kirkeloven, Gravferdsloven, ulike forskrifter samt tjenesteordning for biskop, prost og menighetsprest. Tilsetningsreglementet samt økonomiinstruksen og tildelingsbrev er også viktige dokument som sier mye om myndighet og ansvarsområde.

Bispedømmet ledes av to organ: biskopen og bispedømmerådet. Det er felles administrasjon ledet av stiftsdirektør med kontorsted i Tromsø. Bispedømmerådet skal ha sin oppmerksomhet rettet mot alt som kan vekke og nære det kristne livet i menighetene. Rådet skal fremme samarbeid mellom de ulike menighetsråd og andre lokale grupper innen bispedømmet. Bispedømmerådet fordeler statlig tilskudd til trosopplæring og særskilte stillinger innen diakoni og undervisning. Bispedømmerådet kan opprette og nedlegge stillinger innenfor tildelt ramme. Det tilsetter proster, menighetsprester, prostiprester samt fengselsprest og studentprest. I tillegg er bispedømmerådet arbeidsgiver for de tilsatte ved bispedømmekontoret og samiske kirketolker. Biskopen leder prestatjenesten og stiftsdirektør er utøvende myndighet for bispedømmerådet og er daglig leder for bispedømmeadministrasjonen.

Overordnet mål

Bispedømmeråd og biskop har lagt til grunn de mål og føringer som er gitt av Kirkemøtet og Kirkerådet. Visjonsdokumentet «Mer himmel på jord» legges til grunn for virksomheten og aktivitetene.

De områdene som er mest synlige er:

- Prestetjeneste
- Gudstjenester og kirkelige handlinger
- Dåp, trosopplæring og undervisning
- Kirkemusikk og kultur
- Diakoni
- Misjon
- Tilskuddsforvaltning, godkjenningssaker og oppgaver knyttet til gravferdslov og forskrift.

Samarbeid med andre

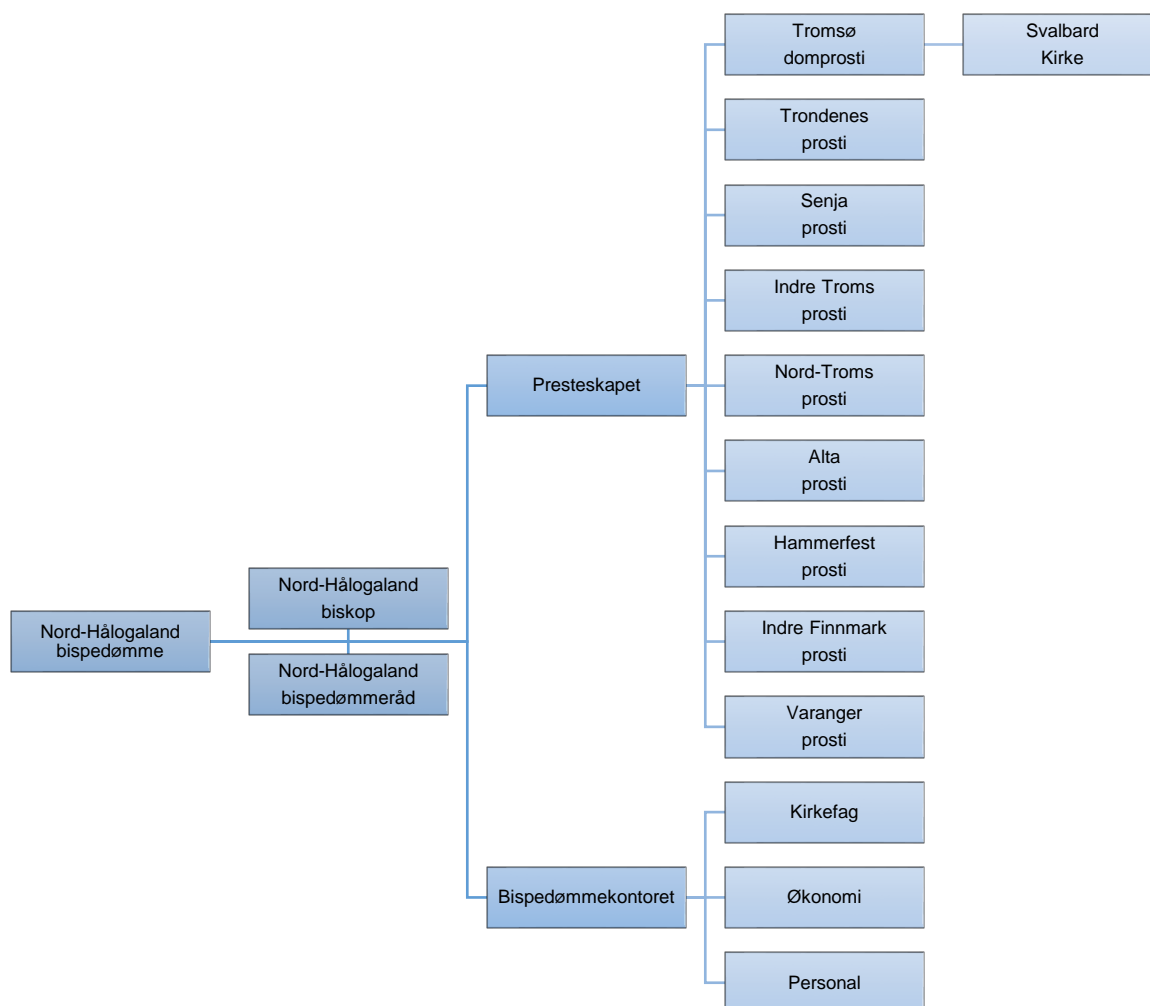
I Nord-Hålogaland bispedømme er det 62 sokn fordelt på 43 kommuner. Troms fylke består av 24 kommuner og Finnmark fylke består av 19 kommuner.

Bispedømmerådet samarbeider med kristelige organisasjoner og har et formelt samarbeid med misjonsorganisasjonene som er tilknyttet SMM (samarbeid for menighet og misjon). Videre er bispedømmerådet medlem av Samarbeidsrådet for Kristne Kirker i Barentsregionen (SKKB). SKKB ble etablert i 1996 på initiativ fra Nord-Hålogaland bispedømme. Et samarbeid mellom de nordligste bispedømmene i de lutherske kirkene i Norge, Sverige og Finland, og Den russisk ortodokse kirke i Russland. Senere har flere stift sluttet seg til samarbeidet. I dag er det ni stift som er medlem i SKKB.

Svalbard kirke

Svalbard kirke ligger under Nord-Hålogaland bispedømme, men på grunn av deres særegne rettslige status leverer de egen årsrapport. Denne ligger som vedlegg til vår årsrapport.

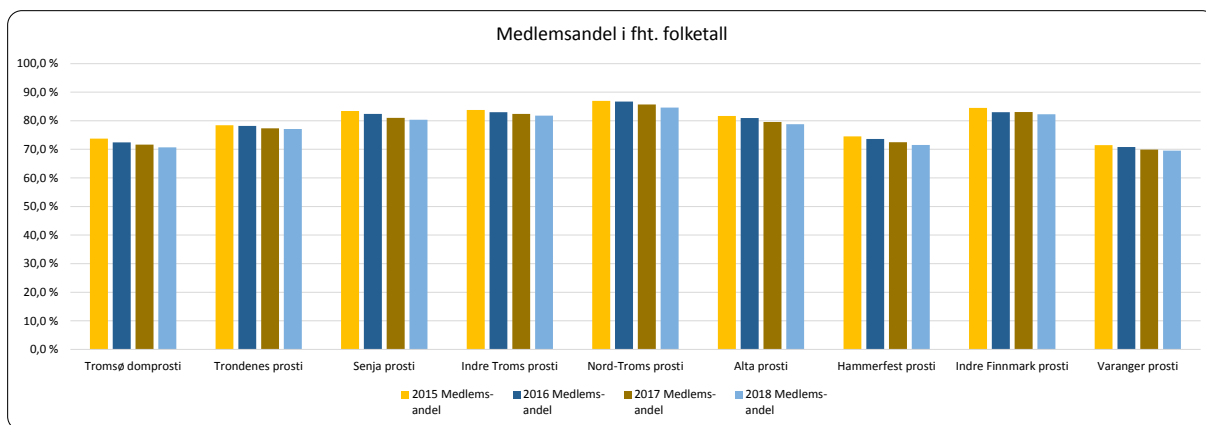
2.2 Organisasjonsstruktur

2.3 Volumtall

Volumtall for bispedømmet:

Prosti	Antall sokn	2015			2016			2017			2018		
		Medlemmer i Dnk	Antall innbyggere	Medlemsandel	Medlemmer i Dnk	Antall innbyggere	Medlemsandel	Medlemmer i Dnk	Antall innbyggere	Medlemsandel	Medlemmer i Dnk	Antall innbyggere	Medlemsandel
Tromsø domprosti	10	55 153	74 790	73,7 %	54 896	75 762	72,5 %	55 039	76 814	71,7 %	55 075	77 901	70,7 %
Trondenes prosti	13	26 064	33 227	78,4 %	26 043	33 305	78,2 %	25 821	33 394	77,3 %	25 637	33 239	77,1 %
Senja prosti	6	16 241	19 473	83,4 %	16 144	19 599	82,4 %	15 966	19 706	81,0 %	15 815	19 684	80,3 %
Indre Troms prosti	6	16 519	19 718	83,8 %	16 383	19 742	83,0 %	16 273	19 756	82,4 %	16 131	19 717	81,8 %
Nord-Troms prosti	6	13 914	16 005	86,9 %	13 809	15 922	86,7 %	13 674	15 962	85,7 %	13 503	15 958	84,6 %
Alta prosti	4	17 904	21 928	81,6 %	17 889	22 102	80,9 %	17 871	22 451	79,6 %	17 811	22 598	78,8 %
Hammerfest prosti	7	13 750	18 444	74,5 %	13 578	18 438	73,6 %	13 423	18 516	72,5 %	13 257	18 532	71,5 %
Indre Finnmark prosti	5	11 311	13 390	84,5 %	11 189	13 483	83,0 %	11 186	13 467	83,1 %	11 086	13 477	82,3 %
Varanger prosti	5	15 617	21 843	71,5 %	15 386	21 735	70,8 %	15 182	21 715	69,9 %	14 989	21 560	69,5 %
= Sum	62	186 473	238 818	78,1 %	185 317	240 088	77,2 %	184 435	241 781	76,3 %	183 304	242 666	75,5 %

Utvalgte volumtall:

Tabellen viser volumtall for bispedømmets aktiviteter siste 5 år.

Volumtallene kommenteres nærmere i del III.

Volumtall for bispedømmet	2014	2015	2016	2017	2018
Antall døpte	1 783	1 803	1 573	1 544	1 409
Antall konfirmerte	2 096	2 116	1 904	1 891	1 791
Antall kirkelige vigslere	421	379	356	374	377
Antall kirkelige gravferder	1 927	1 946	1 963	1 906	1 853
Antall gudstjenester totalt	4 298	4 347	4 429	4 148	3 992
Samlet antall gudstjenestedeltakere	299 876	300 064	293 374	281 957	276 589

Kilde: SSB

Utvalgte nøkkeltall fra Årsregnskapet:

Tabellen viser nøkkeltall basert på informasjon fra del VI Årsregnskapet, for de 5 siste år.

	Nøkkeltall for årsregnskapet	2014	2015	2016	2017	2018
1.	Antall årsverk	95,6	96,4	93,7	90,3	104,8
2.	- herav i prestedtjeneste	81,4	79,7	78,0	74,1	85,0
3.	Samlet tildeling, tilskuddsgruppe 1A	79 840 000	81 406 000	82 098 000	85.506.000	85.361.000
4.	Utnyttelsesgrad, tilskuddsgruppe 1A	97,92 %	102,07 %	108,3 %	99,0 %	94,0 %
5.	Driftskostnader	79 094 523	83 778 092	88 905 886	84.800.000	80.383.000
6.	Lønnsandel av driftsutgifter	80,0 %	80,3 %	80,2 %	88,0 %	85,0 %
7.	Lønnsutgifter per årsverk	662 064	698 230	760 522	826.311	649.976

Som følge av skillet Stat – Kirke og endring fra kontantprinsipp til regnskapsprinsipp er regnskapstallene for 2017 og 2018 i liten grad sammenlignbare med tidligere år.

Som følge av endring i måte å tildele og regnskapsføre pensjonskostnader vil tall i linjene 3–7 for 2017 og 2018 ikke være direkte sammenlignbare.

3 ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

Den norske kirkes samfunnsoppdrag er å være en landsdekkende folkekirke. Kirken skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke og være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier. Den norske kirke skal tilby trosopplæring til alle døpte barn.

De strategiske målene for bispedømmerådets arbeid er gitt av Kirkemøtet. Analysen av tallene gir en rapport på måloppnåelsen for 2018:

- Gudstjenestelivet blomstrer
- Flere søker dåp og trosopplæring
- Folkekirken engasjerer seg i samfunnet
- Flere får lyst til å jobbe i kirken

Årsrapporten reflekterer målbare indikatorer i henhold til kirkemøtets og bispedømmets oppsatte mål. Tallene vi bruker er i hovedsak hentet fra Kirkerådets statistikkhefte. Om vi bruker andre tall, vil dette bli kommentert i teksten.

Tendenser i rapporteringstallene viser en svak positiv tendens fra 2017 til 2018. Det er en viss økning i gjennomsnittlig gudstjenestebesøk, dåps- og konfirmasjonsprosent. Målene om at oppslutning om gudstjenesten, vigsel, dåp og trosopplæringen skal øke kan oppleves som ambisiøse, men det viser seg at vi kan klare å oppfylle disse målene.

Bispedømmet har jobbet målrettet ut fra de ressurser det til enhver tid har vært tilgang til. I neste avsnitt oppsummeres resultater og måloppnåelse for 2018.

3.1 Gudstjenesteliv

3.1.1 Den norske kirke som folkekirke og oppslutningen om denne

Mål: Oppslutningen om gudstjenestene øker og gudstjenestetilbudet holdes oppe
Indikator: *Gudstjenestedeltakelse og gudstjenestefrekvens*

Målet om økt oppslutning om gudstjenestene er delvis nådd.

Målet om at gudstjenestetilbudet skal opprettholdes er ikke nådd for bispedømmet som helhet.

Antall gudstjenester og deltakere

Gudstjenester på søn.- og helligdager	2016	2017	2018	Endring 2017-2018
Antall gudstjenester	3 073	2 868	2808	-2%
Antall deltakere	217 121	204 083	202 332	-0,9%
Antall deltakere per gudstjeneste	70,7	71,1	72,1	0,9

Kilde: Statistikkheftet 2018

Gudstjenestedeltakelse, alle gudstjenester	2016	2017	2018	Endring 2017-2018
Antall gudstjenester	4 329	4 148	3 992	-4,9%
Antall deltakere	293 374	281 957	276 589	-1,9 %
Antall deltakere per gudstjeneste	67,8	67,3	69,3	2,0

Kilde: Statistikkheftet 2018

Fra 2014-2016 viste det totale antallet gudstjenester for bispedømmet en stigende tendens. I 2017 var det en markant nedgang med 181 færre gudstjenester enn året før. For 2018 er denne trenden stadfestet ved at det totale antallet gudstjenester har sunket med ytterligere 156. Den positive utviklingen har dermed blitt avløst av en nedadgående trend. Det positive i dette er at gudstjenestene på søn- og helligdager går minst tilbake. Helligdagene ser m.a.o. ut til å holde stand som gudstjenestedag.

Det totale antallet gudstjenestedeltakere har sunket de siste årene. I 2018 hadde bispedømmet en nedgang på 5 368 gudstjenestebesøk i forhold til 2017. Nedgangen er adskillig mindre enn året før da tilsvarende tall var på 11 417. Til tross for dette viser gjennomsnittstallet for gudstjenestedeltakelse en oppgang på 2. Dette tyder på at gudstjenestedeltagerne slutter opp om de gudstjenestene som er, slik at snittallet faktisk øker. Dette indikerer at for mange er gudstjenestedeltakelsen fortsatt en sedvane og en viktig del av livet.

Årsaken til nedgangen i antallet gudstjenester kan, i stor grad, tilskrives bispedømmets økonomiske situasjon i 2017. Nord-Hålogaland bispedømmeråd vedtok en økonomisk innsparing som skulle redusere utgiftene med 8-10% sammenlignet med året før. Dette resulterte i et vakanseregime hvor ledige prestestillinger ikke uten videre skulle lyses ut. Alle prostier som rapporterer om nedgang i antall gudstjenester tilskriver nedgangen til økonomi- og vakansestyringen med det som følge at flere prestestillinger sto ledige over tid. Vakansestyringen ble videreført i deler av 2018. Den ble formelt opphevet med vedtak våren 2018, men effekten av dette kom ikke før på høsten. Det er derfor håp om at 2019 kan bli et normalår med tanke på prestedekningen med det som følge at også antallet gudstjenester igjen vil øke. Selv om det er plausible forklaringer på nedgangen, så er likevel trenden at oppslutningen om kirkens gudstjenestevirksomhet går nedover.

Tre sokn (Nordkapp, Kåfjord og Kvaløy) har gjennomgående positive tall på alle parametere i gudstjenesteavsnittet. I fjor vare det bare ett sokn i samme situasjon. På andre enden av skalaen er det fire sokn som har nedgang på samtlige parametere. Det sier en del om at flere sokn leverer positive tall, selv om ikke tallene er så sterke at endringen totalt blir positiv.

Halvparten av soknene (31) kommer ut med økt antall gudstjenester totalt. 14 av disse ender med høyere tall på gudstjenestedeltakelse totalt. Det er ingen entydig konklusjon når disse tallene legges til grunn. Bildet må kompletteres med at denne økningen i antallet gudstjenester ikke er stor nok til å kompensere for nedgangen i de øvrige soknene.

Blant de sokn som har en nedgang i antallet gudstjenester, er åtte av soknene i den situasjon at gudstjenestedeltagelsen har økt selv om antallet gudstjenester totalt har gått ned. Dette er hovedsakelig mindre sokn med nominelt små utslag. Et eks: Ibestad menighet registrerte i fjor en nedgang fra 47 til 15 gudstjenester på ett år (68%), mens gudstjenestedeltagelsen sank med 40%. I år er tallet på gudstjenester gått ned med ytterligere en, mens antall nattverdgjester og gudstjenestebesøk har økt. Det kan derfor være strategisk viktig å undersøke hva det er som gjør at deltagelsen øker selv om antall gudstjenester går ned.

Tross nedgangen i antall gudstjenester viser tallene at antallet gudstjenester med nattverd øker, og med det også nattverddeltakelsen. Av det totale antallet gudstjenester er 2 254 av dem, godt og vel halvparten, med nattverd. Dette er en økning på 60 i forhold til året før. Nattverdgjester øker med 929 i samme periode. Hovedtendensen er at når antallet nattverd gudstjenester øker, øker nattverddeltakelsen. Dette utslaget kan ha med den, etter hvert, årelange praksisen med bruk av intinksjon i stedet for utdeling ved alterringen. Tallene kan også være en indikator på at barns deltakelse ved nattverden, i forbindelse med f. eks. trosopplæring og medvirkning av barnekor i gudstjenestene, fører til at foreldre og familie deltar når barna gjør det.

Tross synkende tall kan én konklusjon på dette helt sentrale arbeidet i kirkens virksomhet være at deltagelsen i gudstjenestene ikke er i sterk nedgang. Dette kan bero på at gudstjenestedeltakelse fortsatt er en viktig del av felleskulturen. Det vil i tiden framover være essensielt å se på de trendene i kirkelivet som viser økende oppslutning. Et spørsmål kan være å undersøke om det fins overføringsverdi fra arbeidet som gjøres på kirkens kulturfelt til gudstjenestearbeidet med tanke på oppslutningen om kulturfeltet.

3.1.2 Vigsler

Mål: Flere velger kirkelig vigsler

Indikatorer: Antall kirkelige vigsler

Målet om at flere velger kirkelig vigsler er nådd.

Antall vigsler

Volumtall for bispedømmet	2016	2017	2018	Endring 2017-2018
Antall kirkelige vigsler	356	374	377	1,0%

Kilde: SSB

Det er store variasjoner mellom soknene og i mange sokn så lave antall at man ikke kan slutte noen entydig trend fra vigslestallene.

3.1.3 Gravferd

Mål: Oppslutning om kirkelig gravferd holdes oppe

Indikatorer: Antall kirkelige gravferder

Målet om at oppslutningen om at kirkelig gravferd holdes oppe er nådd.

Volumtall for bispedømmet	2016	2017	2018	Endring 2017-2018
Antall kirkelige gravferder	1 963	1 906	1 853	-2,8%

Kilde: SSB

Antall kirkelige gravferder er fortsatt høyt og stabilt. De fleste prostiene melder at kirkelig begravelse er den klart dominerende seremonien i forbindelse med dødsfall. Enkelte prostier har bortimot 100 % av alle begravelser i området. Det er en liten nedgang i begravelser uten at vi kan beskrive dette som en markant utvikling.

3.1.4 Kunst- og kulturuttrykk i kirken

Mål: Kirken gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk

Indikator: Antall konserter og kulturarrangement i kirkene

Målet om at kirken gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk er delvis nådd.

Antall konserter og kulturarrangement

Volumtall for bispedømmet	Totalt antall konserter og kulturarrangement		Deltakere konserter og kulturarrangement		Endring 2017-2018	
	2017	2018	2017	2018	konserter/ kulturarr.	deltakere
Nord-Hålogaland	1 192	1 201	249 265	133 066	1%	-47%

Alle sokn i Nord-Hålogaland bispedømme, med unntak av ett, har hatt kulturarrangementer i 2018. Totalt har antallet økt med 10 arrangement.

Det er alvorlig at antallet deltakere har sunket drastisk. Dette har sin direkte årsak i at Tromsøysund sokn har endret føringen av noen sentrale tall. Det er daglige konserter i Tromsdalen kirke, Ishavskatedralen, med høye deltagertall. Av disse konsertdeltagerne har man beregnet et antall som også besøker en av kunstutstillingene som det veksles på i «Bakerste rom» i kirken. Dette tallet er vanskelig å belegge helt nøyaktig. Tidligere har det vært brukt en beregningsnøkkel som har gitt relativt høyt tall. Nå er den nøkkelen endret. Dette fører til en nedgang på hele 47% på det samlede antall deltagere på konserter/ kulturarrangement for hele bispedømmet. For ettertiden vil dette tallet bli rapportert inn på samme måte som i år.

Det er en tendens til at antallet konserter og kulturarrangement i kirkene i bispedømmet går ned når det gjelder menighetens egne arrangement, mens de øker noe for konserter og kulturarrangement i regi av andre. Det er nærliggende å anta at dette speiler den nedgangen vi opplever i kirkemusikerstillingene. Dels blir stillingene justert ned i størrelse, med det som følge at kulturelt arbeid som konsertarrangering o.l. blir tatt ut av stillingen. Det andre momentet er den faktiske nedgangen i stillingene ved at stillinger slås sammen og står vakante på grunn av vanskeligheter med å skaffe kompetente kirkemusikere. Dette er alvorlig all den stund både «Kunsten å være kirke» og fjorårets vedtak i KM 11/18 knytter satsingen på kunst og kultur i kirken nært opp til kirkemusikerne.

Kirken som kulturarena har en sterk posisjon i samfunnet. Varierte kulturuttrykk åpner, inviterer og gir mange anledning til å nærme seg kristen tro. Til tross for nedgang i noen av tallene framstår Den norske kirke som en sterk kulturinstitusjon og samfunnsaktør.

Vi har tidligere påpekt at suksessfaktorene knyttet til kunst og kultur, om man måler suksess etter oppslutning, burde vært forsøkt implementert i forhold til f. eks. arbeid med gudstjenester og trosopplæring. Det er et stort potensial i å bruke kirkens kulturarbeid i større grad for å fargelegge gudstjenestene og trosopplæringen. Dette kan samtidig virke rekrutterende innenfor disse helt sentrale virksomhetsområdene i kirken. Et tydelig insitamant

på alle nivå i kirken, i tråd med fjorårets vedtak i KM 11/18, med varierte virkemidler, både økonomi og konkrete tiltak, vil kunne endre på det statiske i dette.

Pilegrimsarbeidet i bispedømmet er i startfasen. Trondenes er etablert som det nordligste punkt i Kystpilegrimsleia. Sommeren 2018 ble Nasjonal pilegrimskonferanse arrangert her i samarbeid med Sør-Hålogaland bispedømme. I forbindelse med Nasjonaljubileet 2030 er det ventet at Trondenes ytterligere vil forsterke sin plass som pilegrimssted og bringe vitalitet til pilegrimsarbeidet i Nord-Hålogaland bispedømme. I arbeidet med SKKB, -Samarbeidsrådet for Kristne kirker i Barentsregionen, har pilegrimstradisjoner i øst og vest vært tematisert ved seminarer. Pilegrimsideen er et fenomen som vi, til tross for enkelte forskjeller, har felles med den østlige tradisjonen og som vi også henter impulser fra.

Kor for barn og voksne

Tiltak	2017		2018	
	Antall tiltak	Antall deltakere	Antall tiltak	Antall deltakere
Kor for barn	40	570	38	568
Kor for voksne	22	361	30	503

SSB Midlertidige tall 310118 med korrigerert for feilføring lokalt.

Oppslutningen om kirkens korarbeid virker stabilt. Det er riktignok en nedgang på to barnekorenheter fra 2017. Dette kan bero på at man har slått sammen to eller flere mindre enheter til et større kor i enkelte menigheter, mens andre har etablert nye barnekor. Når det gjelder korarbeidet for voksne registreres det en økning på åtte enheter. Denne økningen kan tilskrives en praksis hvor bygdekor øver i kirken. De har hoveddelen av sin virksomhet knyttet opp til gudstjenester og konserter i kirken, og vil da regnes som en del av kirkens arbeid selv om det ikke formelt er definert som et kirkekor.

Det er svært viktig at korarbeidet holdes oppe. Det er stort rekrutteringspotensial i dette arbeidet. Både til framtidige arbeidere i kirken, og til det vanlige menighetslivet. I tillegg er det et viktig arbeid i trosopplæringsøyemed.

De siste årene har det vært arbeidet målbevisst med å legge til rette for at barn og unge skal få kjennskap til kirkemusikk og orgelet som instrument gjennom organisert undervisning. I vårt bispedømme har vi to orgelklubber som arbeider med å involvere barn og unge i orgelspill hvor dette også er en del av menighetens trosopplæring. 12-15 barn/ungdommer deltar regelmessig i orgelklubbene som drives av, til sammen, fem kantorer/organister. Det nasjonale prosjektet Pilegrim i orgelsko har blitt et bindeledd mellom og paraply over det arbeidet flere kirkemusikere driver med instrumentalopplæring på orgel. Bispedømmerådet har støttet tiltakene ved å bevilge OVF-midler. En effekt av dette kan bli mulig å avlese i form av økt rekruttering til kirkemusikkutdanning og økt interesse for kirkemusikk, kunst og kultur i kirken på lengre sikt.

Plan for kirkemusikk

Mål: Flere menigheter med Plan for kirkemusikk

Indikator: Antall menigheter med Plan for kirkemusikk

Målet om at flere menigheter skal ha Plan for kirkemusikk er ikke nådd.

Fire av de fem menighetene som rapporterte at de hadde egen Plan for kirkemusikk i 2017 har nå rapportert at de ikke lenger har det. For Sør-Varangers del er PFK innarbeidet i virksomhet- og strategiplan og ivaretatt på den måten. For Grønnåsen og Bjarkøy og Sandsøy sokns del var det en feilføring i fjor. Det betyr at antallet menigheter med egen Plan for kirkemusikk reelt var to i 2017, uten endringer i for 2018. Årsakene til det lave antallet kan være flere. Bevisstheten på dette området er lav. Selv om Kirkemøtet har vedtatt Plan for kirkemusikk og ber soknene om å utarbeide sin egen lokale plan, er dette lite kjent i menighetene. Mange menighetsråd er dessuten lei av planer og reformer. Det er lite trolig at arbeidet med Plan for kirkemusikk tas opp av kirkemusikeren i soknet om ikke menighetsrådet tar initiativ til en slik prosess.

Dette har vært tematisert på «Fagdager for kirkemusikere» hvert år. Effekten av dette er ikke merkbar. Både under visitaser og ved andre møtepunkter løftes dette fram for å få økt bevissthet og fokus på den kirkemusikalske virksomheten. Dette er viktig for å bevare og øke gudstjenestegleden, samt tradere salmesangen som kulturarv og som åndelig impuls. Det er samtidig et uttrykk for at det verbale alltid må suppleres av det musiske i tilbedelse og lovprisning.

3.1.5 Samisk kirkeliv

Mål: Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet

Indikator: Antall menigheter som inkluderer samisk språk i lokale gudstjenester

Målet om øke antall menigheter som tar i bruk samisk i gudstjenestelivet er nådd.

X markerer at menigheten har tatt i bruk samisk språk i minst én av sine gudstjenester/kirkelige handlinger i løpet av 2018.

Tromsø domprosti	
Tromsø domkirke	X
Tromsøysund	X
Ullsfjord	X
Kroken	X
Elverhøy	X
Grønnåsen	X
Kvaløy	X
Hillesøy	X
Sandnessund	
Karlsøy	
Svalbard	X

Senja prosti	
Lenvik	
Sørreisa	X
Dyrøy	X
Tranøy	
Berg	

Indre Troms prosti	
Målselv	X
Øverbygd	X
Salangen	X
Lavangen	X
Bardu	X
Balsfjord/Malangen	X

Hammerfest prosti	
Hammerfest	X
Lebesby/Kjøllefjord	X
Nordkapp	X
Kvalsund	X
Kokelv	X
Måsøy	
Gamvik	X

Trondenes prosti	
Trondenes	X
Grytøy	X
Bjarkøy og Sandsøy	X
Sandtorg	X
Harstad	X
Kanebogen	
Ibestad	
Andørja	
Skånland	X
Astafjord	X
Tovik	X
Kvæfjord	X
Gratangen	X

Nord-Troms prosti	
Lyngen	
Storfjord	X
Kåfjord	X
Nordreisa	X
Skjervøy	X
Kvænangen	X

Alta prosti	
Alta	X
Talvik	X
Loppa	
Hasvik	X

Indre Finnmark prosti	
<u>Karasjok</u>	X
<u>Kautokeino</u>	X
<u>Tana/Polmak</u>	X
<u>Nesseby</u>	X
<u>Porsanger</u>	X

Varanger prosti	
<u>Vadsø</u>	X
<u>Sør-Varanger</u>	X
<u>Vardø</u>	
<u>Båtsfjord</u>	X
<u>Berlevåg</u>	

49 av 62 menigheter (79 %) har i løpet av 2018 brukt samisk i sine gudstjenester; noe som er en økning på 11 prosentpoeng fra 2017 (68 %). I Nord-Hålogaland bispedømme er det et mål at alle menigheter skal ha noe samisk i sine gudstjenester, og på bakgrunn av dette er målet fortsatt ikke nådd. Tallet de siste årene har likevel vært økende. Det er tilbudt kurs i samisk fra bispedømmerådet til prostiene. Denne satsingen har medvirket til at de lokale aktørene i gudstjenestelivet våger å ta i bruk samisk i sine menigheter.

I Indre Finnmark har alle menigheter brukt samisk i gudstjenestelivet. I Hammerfest prosti har kun én menighet ikke brukt noe samisk. Dette beror sannsynligvis på den økte satsningen når det gjelder bevisstgjøring og kursing av kirkelige ansatte i samisk språk og kultur gjennom flere år. Det brukes i tillegg samisk på de læstadianske stevnegudstjenestene i bispedømmet.

Det er gledelig å se at alle menigheter i Indre Troms har tatt i bruk samisk i løpet av 2018. Dette henger sammen med at prosten fulgte biskopens anmodning om å bruke samisk i gudstjenestene og satte inn et tiltak om at alle menigheter skulle bruke samisk i gudstjenestene i Indre Troms prosti.

Mål: Øke bevissthet og kunnskap om samisk kultur og språk hos kirkelig ansatte i samiske områder

Indikator: *Andel kirkelig ansatte som deltar på kurs og seminarer knyttet til samisk språk og*

Målet om økt bevissthet og kunnskap om samisk kultur og språk hos kirkelig ansatte i samiske områder er nådd.

Biskopen arrangerte i 2018 det årlige sameprestet møtet for å samtale om aktuelle utfordringer og gi hjelp til prestene/tolkene i områder med samisk tilknytning.

Det ble i 2018 tilbudt samiskkurs for prester i Nord-Hålogaland. Det ble gjennomført kurs i Trondenes prosti, samt enkeltkurs for en av prestene i domprostiet. Dette kurset ivaretar målet om økt språklig og kulturell kompetanse hos kirkelig ansatte som arbeider i bispedømmet. Dette gjenspeiles i tallene fra menighetene som viser at antall menigheter som tar i bruk samisk er stigende.

Rådgiver i samisk kirkeliv har årlige møter med "Utvalg for samisk kirkeliv" og der drøftes aktuelle problemstillinger og strategier for å øke synligheten av det samiske i vårt bispedømme. Det har i tillegg blitt gjennomført foredrag med fokus på samisk kirkeliv under stiftsdagene i 2018, samt et foredrag om fornorskingsprosessen i Karasjok for ansatte i Indre Finnmark prosti.

Per i dag er det kun 2 prester i bispedømmet som behersker samisk flytende. Dette er en diakonal utfordring med tanke på at samer skal få et tilbud om sjelesorg på deres eget morsmål. På sykehjem, i fengsler og andre institusjoner befinner det seg samer som ikke får et slikt tilbud. Her må det jobbes aktivt med bevisstgjøring, både regionalt i nord og over hele landet.

Det er en prioritert del av jobben til rådgiver i samisk kirkeliv å følge opp prester i områder med samisk tilknytning. Dette skjer ved besøk og kursing i samisk, eller gjennom å oppfordre prestene til å delta på kurs og seminarer som gir økt forståelse av samisk språk og kultur. Det er derfor svært viktig at bispedømmerådet opprettholder gode ordninger for de prester som

ønsker å studere samisk språk og kultur på høyskolenivå eller ved lokale språksentre rundt om i bispedømmet.

Arbeidet med å oversette Bibelen til nordsamisk var i slutfasen ved årsskiftet 2018-2019. Dette er et arbeid som har pågått i mer enn 30 år og er en stor begivenhet i Sápmi. Forrige oversettelse ble gjort i 1895 og behovet har vært stort for å få på plass en mer forståelig og kontemporær utgave. Den trykte «Biibbal» vil bli lansert i august 2019 i Kautokeino, men allerede 6. februar 2019 ble den lagt ut på nettet til fri anvendelse.

3.1.6 Kvensk kirkeliv

Mål: Vitalisere arbeidet med kvensk kirkeliv

Indikator: Tilrettelegging for kvensk kirkeliv med hensyn til salmer, liturgi og bibeldeler på kvensk

Målet med å vitalisere arbeidet med kvensk kirkeliv er delvis nådd.

Kvensk kirkeliv er en liten, men viktig del, av kirkelivet i Nord-Hålogaland bispedømme. Grunnleggende viktig i ethvert menighetsliv er anledningen til å feire gudstjeneste. For kvensk kirkeliv er salmer, bibeltekster og liturgi bare i liten grad tilgjengelig. Det er et savn for kvensk kirkeliv å ikke ha tilgang på slike nødvendige ressurser på kvensk. Det gjør at gudstjenester og kirkelige handlinger, helt eller delvis på kvensk, oppleves utilfredsstillende.

Salmearbeid: Andre del av salmeprosjektet «Gamle salmer mot nye tider» ble gjennomført med tilskudd fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Ytterligere 20 tradisjonssalmer fra lokale, eldre salmekilder er nå dokumentert og vil bli bearbeidet og tatt inn i siste del av dette prosjektet som går i 2019. Neste trinn er å få omsatt et så bredt materiale som mulig, av salmer til høytider, kirkeårstider og kasualia som fins i Norsk salmebok 2013. Dette vil kunne vitalisere kvensk gudstjenesteliv og gjøre gudstjenestene livsnære og relevante og mer i pakt med gudstjenestelivet ellers i Den norske kirke.

Bibeltekster: I forbindelse med kvenske gudstjenester har det blitt omsatt aktuelle bibeltekster fra norsk til kvensk. Disse tekstene skal samles inn. I Sverige foreligger en omsetting av de fire evangeliene til mieänkieli. Denne oversettelsen kan uten videre tas i bruk i kvensk kirkeliv her i landet.

Liturgi: Det er utarbeidet en del liturgisk materiale med omsetninger og tilrettelegging av høymesseliturgien for bruk på kvensk. Dette er samlet inn og representerer langt på vei en liturgi som følger H-77, men uten nattverd da nattverdliturgien ennå ikke er tilrettelagt på kvensk. Dette må gjøres for å få en gjennomarbeidet liturgi for komplett høymesse. Det er også en utfordring å få komponert stilistisk tilpasset musikk til de liturgiske ledd.

Biskopen har sendt et brev til alle menigheter i bispedømmet hvor han oppfordrer til å legge til rette for å markere kvensk kirkeliv i gudstjenester ved salmer, lesninger og bruk av liturgiske ledd på kvensk. Kvenfolkets dag, 16. mars, ble markert med kvensk gudstjeneste i bispegårdens kapell og bruk av kvenflagget.

Kvenene bor over hele landet. Dette er derfor et nasjonalt anliggende. Det foreligger en avtale mellom Kirkerådet og Nord-Hålogaland bispedømme om å ivareta det nasjonale ansvaret for kvensk kirkeliv. Denne avtalen sier likevel ikke noe omfanget av ansvaret og heller ikke noe om behov for kompetanse eller økonomi. Det er behov for å løfte kvensk kirkeliv opp og, på

nasjonalt nivå, definere hvilke tiltak for kvensk kirkeliv som skal iverksettes, til hvilke kostnader og med hvilken kompetanse som trengs til dette. På den måten gis arbeidet mer tyngde og satsingen blir sterkere. Det fins statlige midler til revitalisering av kvensk språk og kultur. Kirkelige handlinger og gudstjenesteliv innenfor kvensk kirkeliv er viktige tradisjonsbærere generelt og fungerer på samme måte for kvensk språk og kultur. En målrettet satsing fra kirkens side vil kunne være støtteberettiget for disse midlene. Det kan også tenkes at et arbeid med å etablere viktige bestanddeler av trosopplæring på kvensk kan falle inn under slike ordninger.

3.2 Dåp og trosopplæring

Som i 2017 er det lagt ned et stort arbeid med å få godkjent de gjenværende trosopplæringsplanene i bispedømmet i 2018. Dette har gjort at et stort antall planer har blitt godkjent, men at det fremdeles er 9 menigheter uten godkjent plan. Vi forventer å fullføre godkjeningsarbeidet i 2019.

3.2.1 Trosopplæringstilbud 0-18 år

Mål: Oppslutning om dåp øker
Indikator: Antall døpte av tilhørende

Målet om økt oppslutning om dåp er ikke nådd.

Volumtall for bispedømmet	2016	2017	2018
Døpte	1 573	1 544	1 409
Dåpsandel	81,1%	79,8%	79,6%

Kilde: Dåpsandeler prostinivået 16-17-18 - Kirkerådet

Prostivis dåpsandel

		2016	2016	2017	2017	2018	2018
		M+T	M	M+T	M	M+T	M
Domprostiet		696	530	655	483	629	485
	Dåpsandel		76,1 %		73,7 %		77,1 %
Alta		223	200	253	237	231	199
	Dåpsandel		89,7 %		93,7 %		86,1 %
Hammerfest		147	118	120	86	104	79
	Dåpsandel		80,3 %		71,7 %		76,0 %
Indre Finnmark		112	98	105	86	103	83
	Dåpsandel		87,5 %		81,9 %		80,6 %
Indre Troms		142	125	166	138	126	100
	Dåpsandel		88,0 %		83,1 %		79,4 %
Nord Troms		110	98	112	98	103	96
	Dåpsandel		89,1 %		87,5 %		93,2 %
Senja		127	105	148	123	143	109
	Dåpsandel		82,7 %		83,1 %		76,2 %
Trondenes		253	196	233	190	209	162
	Dåpsandel		77,5 %		81,5 %		77,5 %
Varanger prosti		130	103	144	103	122	96
	Dåpsandel		79,2 %		71,5 %		78,7 %
Nord-Hålogaland		1940	1573	1936	1544	1770	1409
	Dåpsandel		81,1 %		79,8 %		79,6 %

Kilde: Dåpsandeler prostinivået 16-17-18 – Kirkerådet (M+T= medlemmer og tilhørige)

De siste årene har dåpstallene i Nord-Hålogaland bispedømme vært stabile, rundt 80%, med en liten nedgang fra 2016-2017. Sammenliknet over en tiårsperiode er det likevel en tydelig trend med at dåpstallene går sakte, men sikkert nedover.

Dersom vi går dypere ned i tallene ser vi at det er særlig to menigheter som gir utslag på nedgangen i antall døpte: Harstad menighet og Alta menighet. Dersom disse menighetene hadde hatt samme prosentvise oppslutning om dåp i 2018 som i 2017, hadde antall døpte i bispedømmet steget med bortimot 1 prosentpoeng for fjoråret.

Bildet er likevel ikke entydig negativt, og vi registrerer at i Domprostiet øker dåpsandelen. Samtlige av menighetene der opplever økt søkning til dåp, utenom Kroken og Grønnåsen, som har en liten nedgang.

Sør-Varanger menighet har klart å snu trenden nedover og økte oppslutningen fra 70,8% til 79,4%. Alta menighet har derimot hatt en nedgang fra 93,2% til 86,5%. Hva dette skyldes er vanskelig å konkludere entydig med. Det kan skyldes svingninger fra år til år og vil nok bli tydeligere over en lengre tidsperiode.

Tallmaterialet for 2018 gir et komplekst bilde av dåpsandelen i Nord-Hålogaland. Det er vanskelig å finne entydige trender, siden både store og små menigheter opplever både oppgang og nedgang i dåpsandelen.

Mål: Oppslutning om konfirmasjon holdes oppe

Indikator: *Konfirmerte av døpte 15-åringer*

Målet om opprettholdelse av oppslutning om konfirmasjon er nådd.

Antall konfirmerte

Volumtall for bispedømmet	2016	2017	2018
Konfirmerte	1 882	1 844	1791
Andel av kullet	84%	81%	85%

Konfirmasjon: «Statistikkhefte 2018», endret 8. februar 2019 – Kirkerådet

Den negative trenden med synkende konfirmasjonsprosent har blitt snudd i 2018. 85% av de døpte ble konfirmert dette året, noe som er en økning på fire prosentpoeng fra året før. I rene tall har likevel antallet konfirmanter gått ned. Om det skyldes at færre i dette årskullet er døpte og dermed at prosentandelen skjuler at færre i det totale kullet ble konfirmert eller om det skyldes at det er et noe mindre årskull enn de foregående kunne vært interessant å vite. Det er også et poeng at til tross for økningen fra 2017 til 2018 ligger totaltallet fremdeles to prosentpoeng bak deltagerprosenten i 2015.

Nord-Hålogaland bispedømme hevder at folkekirken står sterkt i nord, og andelen døpte som konfirmerer seg er et tall som kan tyde på at dette er rett. Vi ligger i 2018 tre prosentpoeng over landsgjennomsnittet og bare to bispedømmer har høyere prosentandel enn Nord-Hålogaland. Likevel skal vi ikke lenger tilbake i tid enn 2017 før bildet er annerledes. Da lå vi to prosentpoeng under landsgjennomsnittet og seks bispedømmer hadde høyere prosentandel enn oss. Denne sårbarheten viser at det må jobbes målrettet for å ta vare på en høy konfirmasjonsprosent. Det er ikke noe vi kan ta for gitt, heller ikke i en folkekirkekontekst.

Det er vanskelig å gi en god forklaring på hvorfor prosenttallet stiger. I forrige årsmelding ble det stilt spørsmål om vakanser kan ha hatt en sammenheng med nedgangen. Nord-Hålogaland bispedømme lyste ut svært mange prestestillinger i 2018, men disse ble besatt i løpet av året, og var i flere tilfeller ikke besatt da konfirmantpåmeldingen var i 2017. De kan heller ikke ha rukket å påvirke eventuelt frafall i stor grad. Det virker derfor som om vakante prestestillinger i liten grad har påvirket oppslutningen om konformasjon. De mest nærliggende forklaringene blir da naturlige variasjoner i møtet mellom folkekirkekultur og sekularisering.

Mål: Oppslutningen om trosopplæringstilbudene øker

Indikator: *Gjennomsnittlig timetilbud i menighetene*

Deltakerandel i utvalgte, landsomfattende tiltak

Målet om at oppslutningen om trosopplæringstilbudene er ikke nådd.

Gjennomsnittlig antall timer trosopplæringstilbud i menigheter med godkjent plan

Nord-Hålogaland	Totalt antall timer planlagt (i aktiv plan)	Gjennomsnittlig antall timer planlagt (i aktiv plan)	Totalt antall timer (gjennomført)	Gjennomsnittlig antall timer trosopplæringstilbud
2017	20 402	323,8	14 434	229,1
2018	23 566	380,1	15 243	245,7

Kilde: «Statistikkhefte 2018», endret 8. februar 2019 – Kirkerådet

Fra 2017 til 2018 er det en liten oppgang i det totale trosopplæringstilbudet i bispedømmet. Om vi ser på tallene på soknenivå, ser vi at det meste av økningen kan spores tilbake til noen få, små menigheter som har trosopplæringstiltak som gjelder for flere årskull. Av økningen på i underkant av 3000 timer kan 2000 av disse timene spores til fire sokn. Samtidig har ett annet sokn en tilbakegang på rundt 900 timer. Små menigheter som samler mange årskull samtidig i tiltak blir registret med svært mange timer trosopplæring. Vi har eksempler på over 900 timer i et slikt sokn. Samtidig vil store sokn med mer spissede tiltak registreres med færre timer, siden det de gjør bare blir registrert på ett årskull. Tallene blir derfor unaturlig store for bispedømmet som helhet på grunn av måten tallene blir registrert på.

Tallene går likevel oppover og det viser at det blir jobbet godt i menighetene, og at stadig flere tiltak blir faset inn i menighetenes arbeid. Samtidig ser vi at oppslutningen ikke er så høy som vi ønsker, noe vi skal se mer på senere.

Et tall som ikke kommer fram i denne tabellen, er at 16 trosopplæringsplaner ble godkjent i 2018. Økningen kommer av at det har blitt lagt ned et stort arbeid fra bispedømmeadministrasjonen og i lokalmenighetene for å få slutført så mange trosopplæringsplaner som mulig.

Deltakerandel i utvalgte landsomfattende tiltak

	2016		2017		2018	
	Deltakere (sum)	Andel av målgruppen	Deltakere (sum)	Andel av målgruppen	Deltakere (sum)	Andel av målgruppen
Dåpsamtale	534	100 %	1 373	102%	1266	96%
4-årsbok	326	53 %	743	43%	678	42%
6 år	255	31 %	346	23%	375	25%
Tårnagenthelg	152	23 %	333	22%	416	18%
Lys våken	151	28 %	347	17%	364	19%
Konfirmasjon*	748	89 %	1 891	83%	1747	84%
Etter konfirmasjon	136	17 %	130	7%	134	6%

Kilde: «Statistikkhefte 2018», endret 8. februar 2019 – Kirkerådet, 2016 og 2017: «Årsrapport 2017» Nrod-Hålogaland bispedømmeråd.

* Tallene på deltagere i 2016 og de senere årene er ikke sammenlignbare siden det har blitt talt på ulik måte de ulike årene. Siden prosenttallene er relativt like, går vi ut fra at disse likevel er sammenlignbare.

Tabellen viser oppslutningen om 7 nasjonale breddetiltak. Tårnagenter og Lys Våken er regnet som nasjonale breddetiltak. Det er ikke obligatorisk å ha disse tiltakene i soknene, og ikke alle har disse tiltakene.

Tallene for 2016 må sammenlignes med tallene for 2017 og 2018 med forbehold, da det tidligere bare var menigheter med godkjente trosopplæringsplaner som var inkludert, mens det fra og med 2017 er et større tallgrunnlag. Dette gjør at antall som deltar på de ulike tiltakene har økt betraktelig. De isolerte tallene for hvor mange som var med på hvert enkelt tiltak er derfor ikke interessante for sammenligning mellom 2016 og de to neste årene.

Andelen av målgruppen for hvert enkelt tiltak er et bedre sammenligningsgrunnlag, men også her er det store feilkilder. Større bymenigheter vil spille inn i stor grad på andelen. Om disse ikke var med i tallgrunnlaget i 2016, kan det påvirke sammenligningen med de senere tallene i stor grad. Det er derfor vanskelig å trekke tydelige konklusjoner basert på disse tallene.

I rene tall for barn og unge vi har nådd med trosopplæringstiltak har tallet sunket med 183 fra 5 163 i 2017 til 4980 i 2018. Av dette var det 144 færre konfirmanter, samtidig som prosentandelen konfirmerte gikk opp. Dette illustrerer hvor vanskelig det er å trekke gode slutninger ut fra tallene. Det er vanskelig å se en klar tendens i endringer i oppslutning.

Etablerte tiltak som dåp, fireårsbok og konfirmasjon har betraktelig høyere deltagelse enn de nyere tiltakene for 6-, 8- og 11-åringene. Her skiller vi oss ikke i særlig grad fra andre bispedømmer. Det kan stilles spørsmål ved hvorvidt disse tiltakene er de rette for den nasjonale satsingen siden kirken ikke når ut til de døyte i særlig grad.

Mange menigheter sliter med tilbud til årskullene etter konfirmasjonsalder. For menigheter i distriktene er det vanskelig å samle de unge på grunn av lange avstander, samt en virkelighet der svært mange må flytte til sentrale strøk for å gå på videregående skole. Den lave prosentandelen kan imidlertid ikke alene forklares med avstander og borteboere. En stor andel av ungdommer i bispedømmet bor i byer eller på steder med videregående skole. I 2018 nådde vi 134 ungdommer med slike tiltak. Dette tallet er for lavt. Flere av prostene peker også på dette i sine årsrapporter, så dette er noe det blir tatt tak i på lokalplan.

3.2.2 Ung i kirken

Mål: Øke antall delegater på ungdomstinget
Øke antall menigheter og organisasjoner som er representert

Indikatorer: *Antall delegater på ungdomstinget*
Antall menigheter og organisasjoner som er representert

Målet om å øke antall delegater på ungdomstinget er ikke nådd.
Målet om økt representasjon fra menigheter og organisasjoner er ikke nådd.

År	Antall delegater	Antall menigheter	Antall organisasjoner
2016	50	26	1
2017	45	22	4
2018	36	19	3

Ungdomstinget (UT) er en viktig del av bispedømmets satsing på unge og på ungdomsdemokratiet. Alle menigheter og landsdekkende kristne barne- og ungdomsorganisasjoner med arbeid i bispedømmet kan sende to delegater. 19 menigheter var representert med til sammen 36 delegater. I tillegg til delegatene deltok 3 observatører fra utdanningsinstitusjoner og landsdekkende organisasjoner. Delegatene representerte sokn tilhørende bispedømmets 6 av 9 prostier. Oppslutningen om UT har sunket gjennom mange år. Likevel gleder det med deltagelse fra nye menigheter og samisk ungdom som ikke har vært representert de seneste årene.

Det er viktig med et målrettet strategisk arbeid overfor menighetene og organisasjonene slik at deltakelsen øker. Dette er noe Nord-Hålogaland ungdomsråd (NHUR) arbeider videre med. Det arbeides strategisk mot utdanningsinstitusjonene for å få flere observatører fra disse på UT.

For NHUR er årlige møter med bispedømmerrådet viktig. Som representanter for ungdomsdemokratiet, har NHUR avgitt to høringsuttalelser i 2017.

3.3 Folkekirken engasjerer seg i samfunnet

3.3.1 Diakoni

Mål: Flere menigheter utvikler plan for diakoni

Indikator: *Andel menigheter med godkjent plan*

Målet om at flere menigheter utvikler plan for diakoni er ikke nådd.

Antall sokn med lokale diakoniplaner

År	Antall sokn	Andel sokn med plan
2016	26	42%
2017	27	44%
2018	27	44%

Kilde: SSB Tabellen viser antall sokn som har vedtatt lokal diakoniplan.

27 sokn har vedtatt lokal diakoniplan. Den manglende måloppnåelsen kan knyttes til lite ressurser i form av stillinger og diakonal kompetanse tilgjengelig for menighetene. Vi erfarer at flere menighetsråd ser seg lite i stand til å utforme lokal diakoniplan i mangel på ansattressurser.

Det drives mye godt diakonalt arbeid rundt om i menighetene, men det er ikke alltid nedfelt i menighetens planer. Høsten 2018 sendte derfor biskopen brev til alle menighetsråd i bispedømmet, der han anmoder menighetsrådene om å utforme lokale planer for diakoni. Frist for å sende inn planen er våren 2019. Dette følges opp med å motivere og veilede menighetsrådene til å utforme en plan som er realistisk i forhold til det diakonale arbeidet de allerede driver, samt ressurser både når det gjelder frivillige og ansatte. Det er et mål for bispedømmerådet at alle sokn skal vedta lokal plan for diakoni.

De menigheter som har vedtatt lokal plan for diakoni har et målstyrt diakonalt arbeid som er forankret i menighetsråd og stab.

I sokn uten diakon er diakoniplanen en hjelp til å ha fokus og målrettet tenkning rundt menighetens diakonale tjeneste både for menighetsråd, stab og frivillige.

Antall sokn med diakonal betjening

År	Antall sokn	Andel sokn med diakonal betjening
2016	17	27,4%
2017	17	27,4%
2018	18	29%

Kilde: *Bispedømmene*. Tabellen viser antall sokn med diakonal betjening og hvor stor andel av soknene som har diakonal betjening.

Det diakonale arbeidet varierer fra sokn til sokn. I sokn med diakonal betjening finner vi i større grad samhandling med kommune og frivillige organisasjoner, enn i sokn uten diakon. I sokn med diakon kan det se ut som at kirken blir en tydeligere lokal samfunnsaktør. Det er en tendens til at frivilligheten står noe sterkere i sokn med diakon. Alle diakonale stillinger i bispedømmet har utspring i hjemlede stillinger fra bispedømmerådet, med unntak av en delstilling i Domprostiet som er finansiert med andre midler.

Overgrepfeltet

Nord-Hålogaland biskop og bispedømmeråd har nulltoleranse for seksuelle krenkelser. Det arbeides kontinuerlig med gode rutiner for det forebyggende arbeidet, særlig rundt alt vårt arbeid med barn og unge. Spesielt viktig er dette i trosopplæringen og arbeidet med ungt lederskap.

Vi har som mål å skape gode og sunne holdninger. Vi har rutiner med tanke på forebyggende arbeid og ved uønskede hendelser. Det jobbes kontinuerlig for at alle menigheter skal ha gode rutiner slik at voksne, barn og unge skal erfare trygge rom. Dette var tematisert på årets stiftsmøte.

3.3.2 Inkluderende kirkeliv

Mål: Flere menigheter har et mangfoldig menighetsfellesskap hvor mennesker med funksjonshemming er naturlige deltakere som både givere og mottakere av omsorg, troserfaringer og trosuttrykk.

Indikator: Antall menigheter med tilbud rettet mot mennesker med funksjonshemming

Målet om at antall menigheter med tilbud rettet mot mennesker med funksjonshemming øker er nådd.

År	Antall menigheter	Andel menigheter med tilrettelagt opplegg
2016	20	32,2%
2017	22	35,5%
2018	26	41,9%

Bispedømmet har et særlig fokus på mennesker med funksjonshemming.

Det rapporteres på antall menigheter som *har egne tilbud rettet mot mennesker med funksjonshemming*. Det er grunn til å tro at menigheter som har egne arrangementer som egne sangkvelder eller klubb, også har større bevissthet om inkludering i det ordinære fellesskapet. Å måle menighetens mangfold er vanskelig, da det i stor grad handler om holdningsarbeid.

Prosjekt i bispedømmet

I 2017 ble det igangsatt et prosjekt som handlet om holdningsskapende arbeid og god praksis i å være en inkluderende kirke som er tilrettelagt uansett funksjonsevne eller kognitiv fungering. Domprostiet, Trondenes prosti og Hammerfest prosti fungerer som pilotprostier, og har et særlig fokus på inkluderende kirkeliv. Kartlegging, ulike lokale arrangementer og samhandling med kommunen er sentrale strategier. Diakonene i disse tre prostiene jobber målrettet med inkluderende kirkeliv, og vi ser nå frukter av prosjektet ved at det særlig i domprostiet har blitt etablert et kirkelig tilbud til målgruppen gjennom UNIK. Det er et mål at prosjektet skal få ringvirkninger i øvrige prosti.

3.3.3 Grønne menigheter

Mål: Flere menigheter blir "Grønn menighet"

Indikator: *Antall grønne menigheter*

Målet om at flere menigheter blir grønne menigheter er nådd.

Antall grønne menigheter og miljøfyrtårn i bispedømmet

	2016	2017	2018
Grønne menigheter	9	10	12
Miljøfyrtårn	2	2	2

I påvente av den digitale registreringsløsningen for grønne menigheter, har arbeidet med dette blitt satt på vent i store deler av 2018. Det er derfor positivt at to nye menigheter har registrert seg som grønne menigheter. Begge menighetene som registrerte seg i 2018 er relativt små menigheter på landsbygda.

Tallene for 2016 og 2017 har blitt oppjustert med en, da det har skjedd en feil i tellingen på et tidspunkt.

Bispedømmet har i tillegg vært involvert i klimakampen på andre måter i 2018. Bispedømmeadministrasjonen var representert med en delegat i Den norske kirkes delegasjon til European Christian Environmental Networks (ECEN) samling i Katowice i Polen, og som leder for Samarbeidsrådet for Kristne Kirker i Barenstregionen (SKKB) stod biskopen som hovedsignatur på en sterk uttalelse om klimapolitikk på vegne av bispedømmene i SKKB. Uttalelsen ble utformet under SKKBs møte i Inari i Finland.

3.3.4 Misjon

Mål: Flere menigheter er engasjert for misjon

Indikator: *Antall menigheter med inngått misjonsavtale*

Målet om at flere menigheter inngår misjonsavtaler er ikke nådd.

Antall menigheter med misjonsavtaler

År	Antall menigheter	Antall menigheter med misjonsavtaler	Antall menigheter med prosjekt gjennom SMM
2016	62	44	
2017	62	44	39
2018	62	44	41

Analysen av dette fagfeltet er mindre inngående i årets rapport og dette beror i stor grad på at misjonsrådgiverstillingen har vært vakant siden sommeren 2018.

Antall inngåtte misjonsavtaler er identisk med tallet fra 2017. Vi ser likevel at 2 nye menigheter har knyttet seg opp mot SMM-avtaler.

18 menigheter har rapportert inn at de mangler avtale. Noen av menighetene oppgir at de ikke støtter et konkret prosjekt, men gir ofringer til ulike organisasjoner gjennom året. 3 menigheter har inngått misjonsavtale utenom SMM.

Misjonsengasjementet i menighetene er varierende. I 2017-2019 er Nord-Hålogaland med på et prosjekt støttet av Kirkerådet, hvor misjon inn i trosopplæringen har sterkt fokus. Det vil trolig gi utslag i menighetsengasjementet i vårt bispedømme i fortsettelsen.

Det ble arrangert fagsamling i Tromsø over 2 dager med temaet «Urfolk og misjon». Dette var et samarbeid mellom Samisk kirkeråd, Mellomkirkelig råd, Nord-Hålogaland bispedømme og SMM. Det var flere kirkelig ansatte i vårt bispedømme som deltok på samlingen og det var med på å styrke kompetansen og øke engasjementet rundt misjon.

Nord-Hålogaland bispedømme arrangerte sommeren 2018 SMM sin fellessamling i Tromsø.

3.3.5 Samarbeidsråd for kristne kirker i Barentsregionen

Mål: Videreføre Samarbeidsråd for kristne kirker i Barentsregionen, SKKB

Indikator: Antall møtepunkt innenfor SKKB

Målet om å videreføre SKKB er nådd.

SKKB er et viktig samarbeid mellom kirker som er svært ulike, og med veldig forskjellige tradisjoner. Målet for SKKB sitt arbeid er:

- å fremme forståelse for kirkelig samarbeid innen Barentsregionen
- fremme kontakt og fellesskap mellom kirkene i regionen på forskjellige nivå
- ha et kontaktorgan for regionens kirke, der en kan informere om og drøfte saker som har felles interesse
- ha et forum for felles interesseområder i samvirke med andre.

I 2018 hadde rådet sitt årlige møte i Inari i Finland. Det var gode samtaler mellom ortodokse og lutherske kirker i Barentsregionen. Biskop Olav Øygard er leder av rådet og ledet derfor samtalene og drøftinger. Dette året var det et særlig fokus på Samisk kirkeliv og klimautfordringer. Rådsmøtet ble avholdt like etter at vi fikk alvorlige meldinger fra FN's klimapanel. SKKB gav en sterk uttalelse om klima og vårt samfunns ansvar.

I uttalelsen heter bl.a.

«Vi, medlemmer av SKKB, vil minne våre politiske ledere om at vi alle, men spesielt det samiske - og andre urfolk som bor i Arktis, allerede lider under virkningene av klimaendringa. Effekten av klimaendringa ødelegger for både urfolks mulighet til å fortsette sin tradisjonelle levemåte, og levekåra for dem som allerede lever i fattigdom i det globale sør, i tørke, oversvømmelser og stigende havnivå; kort sagt, for dem som minst har bidratt til problemet. Nå må de også bli inkludert i å finne bærekraftige løsninger for alle. Vi trenger alle håp og villighet til å forandre.»

Sommeren 2018 deltok biskopen på Pomor-dagene i Vardø. Der var han med å avduke et minnesmerke over tre partisanere som ble drept av okkupasjonsmakten høsten 1944 i Persfjorden. De gav sine liv i kampen for å befri Finnmark under siste krig. Det er av stor verdi at slike

markeringer kan gjøres sammen med kirkeledere fra Russland. På denne måten ser vi fruktene av et godt naboskap i nord.

SKKB består av 9 stift:

- Den russisk ortodokse kirke v/ Arkhangelsk og Kholmogory stift, Murmansk og Monchegorsk stift og Petrozavodsk og Karelen stift
- Den Ingermanlandske kirke i Russland,
- Finlands ortodokse kirke v/Uleåborg stift,
- Den lutherske kirken i Finland v/Uleåborg stift, Sverige v/Luleå stift og Norge v/Sør- og Nord-Hålogaland stift

Bispedømmerådet er representert i styret og har stemmerett på rådsmøtet.

3.3.6 Kirken og publisering på internett

Mål: Kirken blir mer tilgjengelig på internett

Indikator: Antall treff på nettsider

Målet om kirken blir mer tilgjengelig på internett er nådd.

	2017	2018
Antall brukere på hjemmesiden	5 104	6 548

Kilde: Statistikkhefte 2018. Versjon 8. februar -Kirkerådet.

Antall brukere økte med nesten 30 % i løpet av 2018. Sammenliknet med medlemstallet ligger vi likevel lavere enn de fleste andre bispedømmene. Det er fremdeles en del arbeid som gjenstår for å få nettsidene så gode som de bør være.

Nord-Hålogaland bispedømme har tre sider på Facebook som ligger til grunn for tallet i statistikkheftet. Det er bispedømmets side, biskopens side og ungdomsrådets side. Bispedømmets side på Facebook har alene rundt 560 følgere. Vi når godt ut med den informasjonen vi ønsker der. Dette har utviklet seg til en sentral informasjonskanal sammen med nettsiden.

Mye viktig kommunikasjonsarbeid gjøres via Facebook. Dette er menighetene klar over, og mange av dem gjør en svært god og målrettet jobb med kommunikasjon der.

3.4 Flere får lyst til å jobbe i kirken

3.4.1 Rekruttering til prestetjenesten

Mål: Rekruttering til prestetjenesten styrkes
Redusere antall vakante stillinger sammenlignet med forrige år
Indikator: Antall ledige prestestillinger i bispedømmet
Tilgang på nye prester – avgang fra prestetjenesten

Målet om styrket rekruttering til prestetjenesten er ikke nådd.

Rekrutteringssituasjonen i bispedømmet

Ubesatte stillinger	2014	2015	2016	2017	2018
Nord-Hålogaland	13	9	8	8	9

Bispedømmerrådet hadde per 31.12.2018 ni ledige stillinger. Disse har ikke vært lyst ut og er ikke besatt. Dette er en økning på én stilling fra 2017. Målet om å redusere antallet vakante stillinger er ikke nådd ved at det har vært en økning i antallet ledige stillinger. Dette er tall basert på samme kriterier som 2017.

Kirkerådet har endret rapporteringen i forhold til ledige stillinger fra 2017 til 2018. Dette medfører at vi i tallene for 2018 har 19 vakante stillinger. Fordelingen av de 19 stillingene er som følger:

- 9 reelt ubesatte, har vært utlyst uten at stillingen er besatt av kvalifisert søker.
- 5 stillinger som skyldes vakansestyling, primært på bakgrunn av prosess med justeringer.
- 5 stillinger som skyldes naturlig ledighet, det vil si at vi ikke har rukket å gjennomføre rekrutteringsprosess, men presten som hadde stillingen fratradte før 31.12.2018.

Ved rapportering for 2017 ville ikke stillingene som følge av vakansestyling og naturlig ledighet blitt tatt med i beregningsgrunnlaget. Dette gjør at tallet er unaturlig høyt ut fra årets kriterier for vakante stillinger, sammenlignet med tall for 2017. For vår del er økningen etter gammel måling på én stilling, mens de nye kriteriene viser en økning fra 8 til 19..

Den norske kirke som helhet har mer enn doblet antallet ledige/vakante stillinger (fra 46 i 2017 til 93,9 i 2018). Dette skyldes nok i stor grad endring i kriterier for rapportering.

Nord-Hålogaland bispedømmerråd gjorde vedtak om å redusere antallet prestestillinger med 9 stillinger i bispedømmet for å få bemanningen bedre i overensstemmelse med tildeling. Det ble også vedtatt å redusere ansatte på bispedømmekontoret med 1,5 stilling.

Vakansestylingen i Nord-Hålogaland ble avsluttet våren 2018. Dette skjedde som følge av at vi oppnådde budsjettbalanse. Dette gjør at vi igjen lyser ut stillinger som normalt. Det er likevel nødvendig å fortsette vårt målrettede rekrutteringsarbeid for å sikre prestedekning også i fremtiden.

Nyrekruttering 2013-2018

	Tilsetninger	Fratreden	Nyrekruttering 2018	Nyrekruttering 2017	Netto vekst 2013-2018
Nord-Hålogaland	4	1	3	3	20
Hele landet	54	41	13	-2	44

Tabellen fra «Statistikkheftet 2018» viser at Nord-Hålogaland bispedømme har positive tall for 2018 med tanke på nyrekruttering av prester.

Tallene angir tiltredelser og fratredelser som ikke skyldes overgang mellom prestestillinger eller avgang til alderspensjon. Avgang til avtalefestet pensjon inngår i tallet for fratredener. Dette viser at bispedømmerådet har nådd målsettingen om å rekruttere inn nye prester og samtidig greid å beholde prester i prestedtjeneste.

Personalpolitikken må tilrettelegges slik at det fortsatt er attraktivt å bli værende i Nord-Hålogaland. I denne forbindelse arbeides det kontinuerlig med rekrutteringstiltak og dette er et viktig satsingsfelt for bispedømmerådet.

Rekrutteringstiltak i 2018 har vært:

- tilbud om sommervikariater til studenter og prester som har et potensiale for å gå inn i faste stillinger på sikt.
- god fasilitering ved vikariater, bosted, leiebil, veiledning og generell ivaretagelse.
- invitasjon til middag ved biskopens besøk på utdanningsinstitusjonene.
- tung tilstedeværelse med biskop, fagavdeling og andre i kirkelige stillinger på Ungdomstinget. Dette arrangementet er en betydelig rekrutteringsarena for ungdom fra landsdelen.
- Det er tatt i bruk sosiale medier som Facebook og LinkedIn, og responsen har vært god.
- Kontakt og oppfølging av tidligere søkere/interessenter. Det jobbes systematisk for å få søkere som ikke når opp i konkurransen på en attraktiv stilling til å søke andre stillinger i bispedømmet.
- Vi har en studieordning som stimulerer til at våre prester gjennomfører videre- og etterutdanning.
- et godt program for O1 og O2
- generelt mye kontakt med studentene gjennom året.
- imøtekomme ønsker fra studentene på O3/ Stiftspraksis

Tiltakslisten vil fortsatt bli benyttet i 2019. Bispedømmerådet har nedsatt et utvalg som skal være nytenkende med tanke på rekruttering til studier og stillinger.

Vi har god oppslutning blant studentene på besøk ved studiestedene. Både studenter som har bakgrunn fra bispedømmet, studenter som er tilknyttet bispedømmet gjennom VTP, samt øvrige studenter som viser interesse, deltar på biskopens rekrutteringsbesøk. Vi har konkrete eksempler der denne kontakten har vært avgjørende for at studentene valgte å søke stilling i Nord-Hålogaland. Det er stor oppslutning om vikariater i bispedømmet. Studenter og prester vender ofte tilbake til tjeneste i vårt bispedømme.

Gudstjenester

	Gudstj. søn- og helligdager 2018	Antall sokn 2018	Frekvens 2018	Gudstj. søn- og helligdager 2017	Antall sokn 2017	Frekvens 2017
Nord-Hålogaland	2808	62	73 %	2847	62	72 %
Nasjonalt			61,3 %			59 %

Utdrag fra tabell 1.3 i 2017 var det 64 søn/helligdager, i 2018 var det 62.

Nord-Hålogaland bispedømme har en gudstjenestefrekvens på 73% på søn- og helligdager. Dette er tredje høyest i landet, bak Oslo og Stavanger (tabell 1.3). Dette kan skyldes at vi har et forholdsvis lavt antall sokn i forhold til andre bispedømmer som det er naturlig å sammenligne seg med.

Gjennomsnittlig gudstjenestetall per presteårsverk

	Preste-årsverk	Totalt antall gudstjenester	Gjennomsnitt gudstj. per presteårsverk
Nord-Hålogaland	85	3992	46,9
Nasjonalt	1280,1	60 638	47,37

Prestene i Nord-Hålogaland bispedømme har et gudstjenesteantall omtrent på landsgjennomsnittet. I vårt bispedømme er det store avstander mellom de mange gudstjenestestedene. Det er derfor viktig å opprettholde dagens antall gudstjenester for å sikre folkekirkens tilstedeværelse i hele bispedømmet.

Kirkelige handlinger per prest

	Prester	Ant. konfirm.	Per prest	Vielser	Per prest	Gravferd	Per prest	Dåps-handlinger	Per prest
Nord-Hålogaland	74,12	1 791	21,1	377	4,4	1 853	21,8	1 431	16,8
Nasjonalt	1 280,1	35 195	27,5	7 055	5,5	35 708	27,9	28 463	22,2

Utdrag fra tabell 4.3

Kirkelige handlinger per prest ligger under landsgjennomsnittet i alle kategorier. Dette skyldes i stor grad at vi har en utfordrende geografisk fordeling av sokn og gudstjenestesteder. Det er store avstander mellom soknene, noe som gjør det ressurskrevende å sikre en tilstedeværende folkekirke i alle våre sokn og kommuner. Vi er derfor avhengig av et forholdsmessig høyere antall prester enn andre bispedømmer med mer samlet bosettingsmønster.

Prestedekning

	Prester/preste-årsverk	Medlemmer	Medlemmer og tilhørige	Medlemmer per prest	M og T per prest
Nord-Hålogaland 2017	74,12	184 435	189 943	2 488	2 563
Nord-Hålogaland 2018	85	183 304	188 636	2 157	2 219
Nasjonalt 2017	1201,67	3 602 465	3 735 620	2 998	3 109
Nasjonalt 2018	1 280,1	3 588 201	3 721 138	2 803	2 907

Måling av prester er endret fra 2017 til 2018, i 2017 ble antall faktisk faste prester målt, i 2018 er det stillingshjemler.

Antall medlemmer og antall kirkelige handlinger per prest i Nord-Hålogaland er under landsgjennomsnittet. Dette skyldes i stor grad den utfordrende geografien. Det vil komme noen få kommunesammenslåinger innenfor bispedømmets område, men dette gir ikke noe stor effekt med tanke på behovet for presteressurser som vil være uendret.

Utfordringene i tiden fremover vil være å sikre god rekruttering til våre stillinger.

Alderssammensetning og stillingskategorier

	-39		40-49		50-59		60 +		Totalt
Nord-Hålogaland	17	24 %	22	31 %	15	21 %	16	23 %	70
Totalt	199	16 %	296	24 %	357	29 %	371	30 %	1223

Utdrag av tabell 4.11

Aldersfordelingen i Nord-Hålogaland er forholdsvis god. Vi ligger over landsgjennomsnittet for prester under 40 år og gruppen 40-49 år. Dette har antakelig sammenheng med vårt målrettede rekrutteringsarbeid overfor nyutdannede prester. I gruppen 50-59 ligger vi under landsgjennomsnittet. Dette er en aldergruppe som vi har slitt med å rekruttere. Mobiliteten blant prester er blitt lavere i de senere år, særlig blant dem som har barn boende hjemme. Vi har fokus på dette, men per nå mangler det rekruttering innenfor denne aldersgruppen. I kategorien over 60 ligger vi under landsgjennomsnittet.

Vi ser tendenser til at mange yngre søkere ønsker kapellanstillinger, da de ønsker kollegafelleskap og større staber. Vår utfordring er at vi har en høy andel enepreststillinger (sokneprest) som følge av geografiske forhold. Å skape større arbeidsfelleskap er derfor svært krevende i deler av vårt bispedømme.

Bruk av pensjonister i årsverk:

	2016	2017	2018
Nord-Hålogaland	5,3	3,4	8,94
Snitt nasjonalt	3,5	3,2	5,5

Nord-Hålogaland bispedømme er og vil fortsatt være avhengig av pensjonister til å avhjelpe rekrutteringsutfordringene. I 2018 har antallet årsverk med pensjonister hatt en stor økning i forhold til 2017. Dette skyldes i hovedsak at vi i 2017 hadde en omfattende vakansestyring.

Fremover vil det fortsatt være behov for pensjonister som dekker opp ledige stillinger. Pensjonistene er en verdifull ressurs som vi gjør vårt beste for å ta godt vare på.

Ekstratjenester i antall

	2016	2017	2018	Differanse	Endring 2017-2018
Nord-Hålogaland	123	40	39	-1	-2,5%
Snitt nasjonalt	163	173	144	-29	-16,8%

Nord-Hålogaland bispedømme har hatt en markant nedgang i antallet ekstratjenester i forhold til 2016. I 2017 var hovedårsaken vakansestyling. I 2018 er forklaringen at vi har satt inn vikarer i vakante stillinger og ved sykdom og permisjon, og derfor holdt lavt antall enkelttjenester. Vår vurdering er at det er viktig å sikre kontinuitet i soknene, og at vikarer over tid er bedre enn bruk av enkelttjenester.

3.4.2 Rekruttering til annen vigslet tjeneste

Mål: Økt rekruttering til vigslete stillinger

Indikator: *Antallet vigslinger*

Målet om å øke rekruttering til vigslete stillinger er nådd.

Nord-Hålogaland	Antall vigslinger	Prester	Andre
2016	4	3	1
2017*	1	1	0
2018	8	7	1

**På grunn av bispedømmets vakansestyling i 2017 ble bare 3 prester ansatt i bispedømmet dette året. Dette medførte at potensielle søkere valgte andre bispedømmer og ble ordinert der.*

7 prester ble vigslet til tjeneste i 2018. 3 av prestene var tilknyttet Nord-Hålogaland biskop gjennom «Veien til prestedtjeneste». 6 av prestene ble ordinert til tjeneste i bispedømmet. Den siste til feltpresttjeneste i Indre-Troms. Videre ble en kantor vigslet i 2018.

3.4.3 Veien til prestedtjeneste – VTP

Mål: Øke antall studenter som velger Nord-Hålogaland bispedømme som VTP-bispedømme

Indikator: *Antall studenter*

Målet om økt deltakelse til VTP i Nord-Hålogaland bispedømme er ikke nådd.

Antall deltakere, VTP og VTVT

År	Deltakere O1	Deltakere O2	Deltakere VTVT*	Deltakere O3	Kjønnsfordeling
2016	7	4		3	Kvinner: 4 Menn: 10
2017	3	3		2	Kvinner: 5 Menn: 3
2018	5	6	3	2	Kvinner: 9 Menn: 7

** VTVT, Veien til Vigslet Tjeneste, ble innført i 2018. Dette er en ordning over samme lest som O2/VTP, men gjelder for de øvrige profesjonsgrupper biskopen har tilsyn med, diakon, kateket og kantor. Fra Nord-Hålogaland deltok 2 kateketstudenter og en kantor på VTVT.*

Selv uten VTVT deltakelsen økte oppslutningen om VTP i 2018.

Bispedømmerådet har i flere år jobbe målrettet med VTP. Dette har over tid resultert i god oppslutning og søkning til Nord-Hålogaland bispedømme. Det kommer flere studenter inn på O1 enn de som avslutter på O3.

De fleste av prestene som ansettes kommer sørfra. Det arbeides kontinuerlig med å få søkere til kirkelig utdanning fra vårt eget bispedømme.

De siste årene har det vært satset tungt på rekruttering til sommervikariater. Alle studenter som er tilknyttet Nord-Hålogaland bispedømme inviteres til å søke sommerjobb som

prestevikar når de har kommet så langt i studiet at dette er aktuelt. Det er stadig flere som benytter seg av dette tilbudet og mange søker senere faste stillinger her. I 2018 var det 9 teologistudenter i sommervikariater. 4 av disse hadde VTP-tilknytning til bispedømmet. I 2018 har vi også tilbudt studentene vikariat i kortere ferieperioder. På denne måten blir studentene bedre kjent med landsdelen og kirkelivet i nord.

3.4.4 ABV / AVU / Veiledning

Mål: Prestene i Nord-Hålogaland bispedømme skal ha regelmessig veiledning

Indikator: Antall prester som får veiledning

Målet om at prestene skal ha regelmessig arbeidsveiledning er nådd.

ABV har gjennom flere år vært et viktig tilbud til ansatte, og er et satsingsområde for bispedømmet. Ved nytilsetninger av prester som ikke kommer fra annen stilling som menighetsprest i Den norske kirke, tilbys startveiledning. 6 prester fikk slik startveiledning i 2018. Etter 6-12 måneder blir prestene overført til gruppeveiledning. Veiledning i grupper tilbys normalt i 2-3 år av gangen.

I hovedsak tilbys ABV i grupper. Det kan også gis individuell ABV etter ønske fra den enkelte prest, eller innspill fra prost.

ABV har følgende formål for kirkelig ansatte:

- øke evnen til refleksjon og selvvinnsikt
- forebyggende effekt i forhold til utbrenning og sykefravær
- mulighet til å utvikle personlig identitet med tanke på tjenesten og dens ulike relasjoner
- sosialt og kollegialt samvær for eneprester på mindre steder

Bispedømmerådet prioriterer arbeidsveilederutdanning høyt. 6 ansatte, samt en kateket fra fellesrådslinjen er i 3-årig utdanningsløp. 5 av disse veileder grupper i bispedømmet, og 2 har eksterne grupper. I tillegg har Nord-Hålogaland bispedømme to ansatte prester med ABV-utdanning som veileder grupper. Videre har vi 2 pensjonister med ABV-utdanning som veileder 2 prostegrupper og flere pensjonister er tilknyttet veilederkollegiet for individuelle oppdrag. Vi henter unntaksvis inn ekstern veiledningskompetanse.

De senere år har det vært arbeidet systematisk med organisering av ABV. Kostnader, frekvens, og fasilitering er gjennomgått. Dette vil forhåpentligvis styrke veiledningen i kvalitet, samtidig som det sikrer bedre kostnadskontroll og tidsbruk for deltagerne.

3.4.5 Frivillighet

Mål: Flere engasjeres i frivillig tjeneste i kirke

Indikator: *Antall frivillige*

Målet om at flere engasjeres i frivillig tjeneste i kirken er ikke nådd.

Antall frivillige

	2016	2017	2018
Totalt antall frivillige i Nord-Hålogaland bispedømme	3 430	3 559	3 113
Frivillige som var med i planlegging og gjennomføring av gudstjenester	1 404	1 256	1 163
Frivillige som var med i menighetens trosopplæringstiltak 0-12 år	713	544	542
Frivillige som var med i menighetens trosopplæringstiltak 13-25 år	558	696	456
Frivillige som var med i menighetens diakonale arbeid	727	689	617
Frivillige som var med i menighetens kultur- og konsertarrangement	299	445	405
Frivillige som var med i komitè- og utvalgsarbeid	854	900	881
-medlemmer og varamedlemmer i menighetsråd	490	504	458
Frivillige som var med i annet menighetsarbeid	559	677	550

Kilde: SSB

Den enkelte menighet jobber kontinuerlig med frivillighet, særlig i forhold til trosopplæring og diakoni. Mange menigheter finner det utfordrende å rekruttere frivillige til tjeneste i de kontinuerlige tiltakene. Samtidig rapporteres det om at det er enklere å finne frivillige til enkeltoppgaver.

De menighetene som lykkes med frivillighet ser ut til å være de som har et systematisk arbeid i forhold til dette. Der gjøres det avtaler med den enkelte, de frivillige blir sett i sin tjeneste, og de får utfordringer som gjør at de får et eierskap og tilhørighet til oppgaven. Enkelte menigheter har en ansatt i staben med hovedansvar for frivilligheten.

Der mennesker engasjerer seg i en diakonal tjeneste får man en diakonal kirke. I ethvert lokalsamfunn er det mennesker som ønsker å bidra. Disse er en uvurderlig ressurs. Utfordringen ligger i å systematisk løfte det frivillige arbeidet på en slik måte at mennesker kjenner seg ivaretatt og sett, og at de bidrar inn med evner og krefter i noe som kjennes meningsfylt.

3.5 Oppdrag fra Kirkerådet

3.5.1 Samarbeidet mellom kirke og skole

Besøk i kirke utenom gudstjeneste

Antall besøk fra barnehager			Antall besøk fra skoler		
2017	2018	Endring	2017	2018	Endring
158	190	20%	100	128	28%

Besøk av kirkelig medarbeider

Antall besøk i barnehager			Antall besøk i skoler		
2017	2018	Endring	2017	2018	Endring
64	48	-25%	105	129	23%

Tallene for samarbeid skole/kirke og skole/barnehage viser en økning på alle områder foruten besøk i barnehager fra kirkelige medarbeidere. Det er mulig å spore endringene til noen få menigheter i alle kategoriene. Det er derimot ikke mulig å isolere noen enkeltmenigheter som utslagsgivende på alle områdene. Karasjok alene står for halvparten av økningen i besøk fra skoler i kirken og rundt en tredjedel av økningen i besøk fra skolene. Samtidig går de ned på begge barnehageparameterne. Dette er illustrerende for bildet vi ser. For bispedømmet som helhet er det mindre endringer, men noen få menigheter gir store utslag. Vi vil derfor hevde at situasjonen er mer stabil enn tallene gir uttrykk for. Samarbeidet med skole og barnehage fungerer godt.

Det samme gjelder skolegudstjenester. I tabell 2.6 i Statistikkheftet har det kommet inn en stygg feilrapportering, da en av menighetene alene står registrert med 262 skolegudstjenester. Ved å benytte denne menighetens innrapporterte tall fra 2017, blir tallet 185. Dette gir en økning på 14 gudstjenester. Rundt 1 300 flere elever var med på disse gudstjenestene. Lenvik sokn i Senja prosti hadde alene mer enn 1000 flere deltagere på skolegudstjenester i 2018 enn 2017. Det var samtidig 7 færre barnehagegudstjenester med rundt 150 færre barn

Prostene forteller at skole/kirke-samarbeidet fungerer godt. I Tromsø domprosti peker domprosten på at det gode forholdet viser seg i forbindelse med kriser. I Indre-Finnmark prosti går skole/kirke-samarbeidet helt inn i videregående, mens det i Senja prosti blir gjennomført bibelkurs i flere skoler.

3.5.2 Barne- og ungdomsarbeidet i menighetene

Mye av barne- og ungdomsarbeidet regnes som trosopplæring. Likevel fins det arbeid som ikke teller med der, både kontinuerlig arbeid, enkelttiltak og ledertrening.

For aldersgruppen 13-17 år er situasjonen relativt stabil. Det er registrert en økning på ett kontinuerlig tiltak fra 2017 til 2018, samtidig som det er to færre enkelttiltak. Det er flere kontinuerlige tiltak enn enkelttiltak. Dette er en god fordeling, da det kontinuerlige arbeidet er arenaen som i størst grad former ungdom. Her er det mulig å rekruttere ungdom til kirkelig tjeneste. Det er samtidig en sammenheng mellom kontinuerlige tiltak og trosopplæring. Prosten i Senja prosti skriver i sin årsmelding: «De soknene som lykkes med å knytte trosopplæringens breddetiltak til eksisterende kontinuerlig arbeid, ser ut til å lykkes best med oppslutning om tiltakene.»

Det var 20 lederkurs for aldersgruppen i 2018, mot 22 året før. Nedgangen er ikke dramatisk i seg selv, men det bør ikke bli en trend. Kurs har blitt slått sammen på grunn av få deltagere og det har vært avlysninger av samme grunn. At tallet da ikke har blitt lavere enn 20 viser at det har blitt jobbet målrettet med slike kurs. Både Trondenes prosti og Indre Troms prosti har lang erfaring med ledertrening, og melder at dette er noe de vil prioritere i framtiden.

Tallene viser at det i Nord-Hålogaland bispedømme er få tiltak for aldersgruppen 18-30 år. 23 kontinuerlige tiltak og 5 enkelttiltak har forsvunnet, en nedgang på henholdsvis 77 og 45 prosent. Den store nedgangen i kontinuerlige tiltak skyldes en feilregistrering i 2017, der et sokn meldte inn 18 kontinuerlige tiltak. Denne menigheten står hovedsakelig for hele nedgangen. Det alvorlige er altså ikke nedgangen, men at det kun var sju kontinuerlige tiltak og seks enkelttiltak for aldersgruppen i hele bispedømmet. Bispedømmet må derfor ha fokus på denne aldersgruppen i årene som kommer.

3.6 Biskopens virksomhet

I forbindelse med biskopens visitaser har følgende temaer blitt særlig løftet: diakoni, inkluderende kirkeliv, misjon, økt gudstjenestedeltakelse, trosopplæring, samisk kirkeliv, samt frivillighet. Temaer som økonomi og byggetekniske utfordringer har vært nevnt på alle visitaser.

Kirken i lokalsamfunnet

Biskopen har utfordret menighetene til etablering av faste rutiner for samarbeid med lokale samfunnsinstitusjoner gjennom jevnlig kontaktmøter. Særlig gjelder dette innenfor diakoni, trosopplæring og gravferdsforvaltning. Økumenisk samarbeid mellom ulike kirkesamfunn er også vektlagt.

Diakoni og inkluderende kirkeliv

Biskopen har i alle visitaser lagt vekt på diakoni, og kirken som en del av lokalsamfunnet. Det er sendt brev til alle sokn hvor biskopen ber menighetsrådene vedta lokal plan for diakoni. Biskopen har et særlig fokus på inkluderende kirkeliv. Dette har blitt satt i sammenheng med det pågående prosjektet bispedømmet har på dette området som vi tidligere har omtalt.

De yngre og trosopplæringen

Biskopen har gjennom sin stab lagt ned et stort arbeid i 2018 for å få godkjent alle trosopplæringsplanene i bispedømmet. Samtidig har det blitt formidlet at det ikke er selve planen som er det viktigste. Hovedsaken er å nå de døpte med kristendomsopplæring og hjelpe dem til å vokse i troen.

Frivillighet og økt gudstjenestedeltakelse

Å få flere til å delta på gudstjenester må ses i sammenheng med frivilligheten. Det er derfor viktig å ha stadig fokus på rekruttering og ivaretagelse av frivillige. Det er oppfordret til å etablere en systematikk for oppfølging av frivillighet, slik at flere finner en meningsfull plass i menighetens fellesskap.

Kunst og kultur

Kunst og kultur er sterkt tilstede i biskopens virksomhet, både i gudstjenestesammenheng og i kirkens øvrige kulturelle arbeid. Biskopen har oppfordret til økt satsning på dette området.

Samisk

Nord-Hålogaland bispedømmeråd er gitt et særlig ansvar i forhold til nord-samisk. Biskopen er tydelig på at der samisk språk og kultur kommer tydelig til uttrykk i lokalsamfunnet skal dette vises i våre kirkelige samlinger, både visuelt, språklig og musikalsk. Biskopen har tidligere sendt brev til alle menigheter med oppfordring om å drøfte grundig hvordan man kan ta i bruk samisk i gudstjenesten. Dette har det videre blitt tatt opp i alle visitaser.

Misjon

Biskopen fremmer aktivt misjonsperspektivet i møte med menigheter og poengterer at vi er del av en global og misjonerende kirke.

Møter med organisasjoner og grupperinger i kirken

Biskopen inviterer årlig til et møte med ledere for ulike læstadianske retninger. Sommeren 2018 var biskopen i Vardø i forbindelse med Pomor-dagene.

Rekruttering, VTP

Biskopen har besøkt de ulike studiestedene som utdanner prester og deltatt på samlingene knyttet til «Veien til prestatjeneste».

Arbeidsveiledning

Biskopen har ansvaret for bispedømmets arbeidsveiledning som tilbys alle nye prester i en toårsperiode, samt andre prester etter behov og ønske.

Stiftsmøte og fagdager

Stiftsmøtet er en sentral del av biskopens arbeid for å motivere prestatjenesten. Årets tema var «I forsoningens tjeneste». I sammenheng med stiftsmøtet ble det arrangert fagdager for kirkelig ansatte som jobber innenfor undervisning, diakoni og kirkemusikk.

Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barents-regionen (SKKB)

Biskopen er leder for SKKB. Årets rådsmøte hadde fokus på urfolk og miljø, og i den forbindelse ble det sendt ut en pressemelding hvor klimautfordringene sto i fokus.

4 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

4.1 HMS/Arbeidsmiljø

Sykefravær

Utdrag av tabell 6.1

Totalt - prester	Prosent	1-3d	4-16d	16d-8u	>8u
Nord- Hålogaland	3,71	0,65	1,00	0,63	1,44
Den norske kirke	5,50	0,38	1,01	1,46	2,65

Sykefraværet for prester ligger under landsgjennomsnittet.

På korttidsfraværet 1-3 dager ligger vi over gjennomsnittet. Vi har ikke sett noen klare tendenser på hvorfor det er slik, men vi har hatt fokus på at egenmeldt fravær skal meldes. Innføring av planlegging i arbeidstidsregistreringsverktøyet «Tid» har medført økt registrering av egenmelding.

Vi har hatt et særlig fokus på sykefravær med tanke på vakansestyningen. Dette har vært jevnlig tematisert i møter med proster, tillitsvalgte og verneombud. Den økte belastningen vakansestyningen har medført kan være medvirkende til økt sykefravær. Dette er noe vi er oppmerksomme på og vil ha fokus på fremover.

Langtidsfraværet ligger under landsgjennomsnittet. En gjennomgang av fraværet viser at det generelle langtidsfraværet i liten grad dreier seg om arbeidsrelatert sykdom.

Totalt adm	Prosent	1-3d	4-16d	16d-8u	>8u
Nord- Hålogaland	7,51	0,64	1,48	2,62	2,77
Den norske kirke	5,01	0,69	1,12	1,44	1,76

Sykefraværet for ansatte i administrasjonen ligger over landsgjennomsnittet. Hovedgrunnen er i stor grad én ansatt med høyt langtidsfravær.

Arbeidsmiljøundersøkelsen

Arbeidsmiljøundersøkelsen viser jevnt over at de ansatte er fornøyde. Vi har i samarbeid med vernetjenesten fulgt opp alle med score 2 eller lavere. De har fått oppfølging gjennom individuelle samtaler gjennomført av lokalt verneombud. De ansatte har gitt gode tilbakemeldinger på dette. Dette har ført til at verneombudene har avdekket de underliggende forholdene som gir lav score. Innrapportering foregår anonymt for arbeidsgiver, men er synlig helt ned på personnivå for vernetjenesten. Dette samarbeidet gir gode indikasjoner på hvilke områder vi kan jobbe systematisk med forbedringer.

Sykefravær totalt

Totalt i Dnk	Prosent	1-3d	4-16d	16d-8u	>8u
Nord- Hålogaland	4,58	0,65	1,11	1,08	1,74
Den norske kirke	5,41	0,44	1,03	1,46	2,48

Det totale sykefraværet ligger under landsgjennomsnittet. Vi har som mål å jobbe systematisk for å redusere sykefraværet i fremtiden.

Boligordning for prester

Per 31.12.17 disponerer Nord-Hålogaland bispedømme 6 kommunale boliger som er bebodd av fast ansatt prest uten borettslag og 5 kommunale boliger som vi benytter til vikarer.

Det er viktig å ha tilgjengelige boliger for at det skal være attraktivt å søke på ledige prestestillinger i Nord-Hålogaland. Det er viktig med forutsigbarhet i hva boligen koster i månedlig leie, samt boligens standard og størrelse. Det kan være vanskelig å finne tilfredsstillende boliger i enkelte områder i nord. Mange kommuner i Nord-Hålogaland har et stramt boligmarked. På disse stedene er det nødvendig å tilby bolig for å få prest.

Per i dag disponerer vi 5 kommunale boliger som benyttes til vikarer. Dette er gjort i samråd med kommunene. Disponibel bolig i sokn med vakante stillinger er nødvendig for å kunne utføre prestatjeneste på disse stedene.

Dagens ordning fungerer der OVF eier boliger. Det er krevende å få OVF med på å anskaffe nye rekrutteringsboliger hvor tidligere bolig var kommunal.

4.2 Likestilling

Det jobbes systematisk med å holde fokus på å øke andelen kvinner i prestedtjenesten i bispedømmet. Vi har en kvinneandel i presteskabet på 27 %, dette er en nedgang på 3 prosentpoeng i forhold til 2017.

Bispedømmerådet har som politikk at ingen skal diskrimineres på bakgrunn av kjønn, nedsatt funksjonsevne, etnisitet, seksuell legning eller religion.

I deler av bispedømmet er det utfordringer knyttet til teologiske temaer og særlig kvinnelige prester. Flere steder i bispedømmet er det kristne organisasjoner som eier bygninger som er vigslet til kirkelig bruk og der det holdes gudstjeneste. Noen av disse organisasjonene ønsker ikke å samarbeide med kvinnelige prester, gjengiftede prester eller prester som er positive til å vie personer av samme kjønn. Vårt mål er å ivareta både søkere til stillinger i disse områdene, samt menigheten det søkes til i slike ansettelsesforhold.

Kvinneandel i presteskabet

Kvinner	Totalt	Kvinneandel 2018	Kvinneandel 2017	Kvinneandel 2016
18,3	68,1	27 %	29,8 %	30 %

Kilde: Lønns- og personalsystemet Aditro. Beregningsgrunnlaget er fast ansatte per 31.12.2018

Nedgangen på ca. 3 prosentpoeng skyldes i hovedsak at vi i 2018 tilsatte 4 kvinnelige prester, mens 5 sluttet. Nedgangen er muligens tilfeldig, og vil forhåpentligvis bedres i løpet av 2019.

Særskilte tiltak for å øke kvinneandelen:

- alle kvalifiserte kvinnelige søkere innkalles til intervju
- «kvinner oppfordres til å søke» benyttes ved alle utlysninger
- kvinnelige studenter blir prioritert i sommervikariat

Kvinneandel i lederstillinger, biskoper og proster

Kvinner	Totalt	Kvinneandel
2	9	22,2%

Kilde: DFØ/SAP. Tabellen viser antall og andel kvinner blant biskoper, domproster og proster i 2018

Det er ingen endringer i fordelingen av kvinneandel i lederstillinger. Vi tilsatte ingen proster eller biskoper i 2018. Endringen beror muligens på at vi har en mann som er fungerende prost i et prosti i avvente av tilsetting av fast prost.

4.3 Vurdering av mislighetsrisiko

Fra og med 2017 er det etablert nye rutiner og systemer innenfor både økonomi- og personalområdet. I tillegg er en god del av avtaleverket innen f.eks. arbeidstid og ulike godtgjørelser noe endret.

Rutinebeskrivelser og systemoppsett (f.eks. arbeidsflyt for godkjenning) er etablert, med bl.a. krav om 2 godkjennerer før utbetaling skjer. På de fleste områder er siste godkjenning sentralisert til 1-2 personer, noe som anses som viktig for å ivareta lik praktisering av regelverket.

Det er relativt mange personer (både i bispedømmeadministrasjonen og i prostiene) involvert i ulike prosesser som medfører en økonomisk forpliktelse for bispedømmerådet og Dnk.

Med nye avtaleverk, rutiner og systemer kan det være grunnlag for å se nærmere på om arbeidet innenfor økonomi- og personalområdet i tilstrekkelig grad ivaretar hensynet til å minimere mislighetsrisiko. En tydeligere ansvars- og fullmaktstruktur, som gjenspeiles i systemtekniske løsninger og arbeidsflyt, vil være et bidrag inn i dette sammen med tydelige rutinebeskrivelser og retningslinjer.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har vedtatt Etiske retningslinjer for Nord-Hålogaland bispedømmeråd. I retningslinjene tematiseres følgende:

- Forhold på arbeidsplassen
- Habilitet
- Konfidensialitet
- Lojalitet
- Mobbing og diskriminering
- Forhold til rus/rusmidler
- Sosiale medier og media
- Ekstraverv
- Overgrep
- Reiser
- Forvaltning av offentlige midler
- Personlige gaver
- Interne misligheter
- Varsling.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har ingen indikasjoner på at det i 2018 har vært noen form for misligheter.

5 VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER

Med blikket hevet, gi en kort beskrivelse av kristenlivet generelt i bispedømmet med særlig vekt på utviklingstrekk observert de siste årene.

Nord-Hålogaland bispedømme er mangfoldig. Vi er et bispedømme hvor samisk, norsk og kvensk lever side om side. Her er storbyen Tromsø med universitet og en urban livsstil, mindre byer som Harstad og Alta og små bygdesamfunn langt fra nabobygdene.

Særlig i Nord-Troms og Finnmark er det sterke og tydelige samiske miljøer. Det tydeligste samiske finnes i Indre Finnmark, mens områdene på kysten ble hardere rammet av fornorskningen. Kvensk språk og kultur finnes særlig i Porsanger, Øst-Finnmark og Nord-Troms. I bispedømmet lever de kulturelle uttrykkene side om side.

Den læstadianske bevegelse har lange og tydelige røtter i vårt bispedømme. I områder hvor denne tradisjonen står sterkt ser vi forholdsvis høy oppslutning om kirkelige handlinger og en god gudstjenestedeltakelse. Det er viktig å bevare en god relasjon til denne delen av kirken. Biskopen inviterer jevnlig til møter med lederne for de luthersk-læstadianske menighetene.

Vi erfarer at ulike deler av kirkelandskapet har forskjellig syn på teologiske spørsmål. Dette kan være krevende både for den enkelte ansatte og for kirkens medlemmer. Det må jobbes målrettet med dialog og teologiske samtaler for å ivareta de ulike delene av kirkelandskapet på en god måte.

Deler av bispedømmet har historisk sett vært preget av den haugianske bevegelse (Senja og Indre Troms), noe som viser seg ved at det er en del misjonsforeninger i aktivitet i disse områdene. I Lenvik står for eksempel Misjonssambandet sterkt og det er også flere andre kristne kirkesamfunn til stede i lokalsamfunnet.

Organisasjonene har vært gode pådrivere i mye av det kontinuerlige barne- og ungdomsarbeidet i bispedømmet. Leirarbeid og foreningsarbeid har tradisjonelt stått sterkt hos organisasjonene, og dette arbeidet har hatt stor betydning i landsdelen. På bedehus og i kirker har det vært drevet aktivt søndagsskole, Ten-sing, speiderarbeid og ungdomsklubber for å nevne noe. Det siste tiåret ser vi en endring i organisasjonenes tilstedeværelse i landsdelen. Vi ser med uro på at organisasjonenes nærvær i landdelen blir borte på grunn av økonomiske utfordringer. Dette kan få store konsekvenser for kristenlivet.

Over en periode på noen tiår er mye kristelig virksomhet blitt svekket. Det gjelder læstadianske forsamlings, misjonsforeninger, Frelsesarmekorps og frikirkelighet. Mange steder har det vært livskraftige forsamlings av lavkirkelig karakter, men de siste er disse nesten forsvunnet.

Parallelt må vi ta inn over oss at det over år har vært en nedgang i gudstjenestedeltakelsen. Denne tendensen er lik over hele bispedømmet, både i bygd og by. Mennesker bruker kirkens tilbud om de finner dem relevante. Dette er kirkens utfordring og mulighet. I denne sammenheng ser vi at det satses sterkere på ulike kulturarrangement eller samlinger med en annen type forkynnelse og bibelformidling. Samtidig må vi ha oppmerksomheten mot at en del tradisjonelle kirkelige tilbud har synkende oppslutning, slik som gudstjenester i påsken og andre høytider. Vi tror at et sterkere fokus på gudstjenestearbeidet vil kunne styrke gudstjenesten som en viktig del i lokalsamfunnet.

I befolkningen generelt finner vi mindre kristelig aktivitet og minkende bibelkunnskap. Dette utfordrer både trosopplæringsarbeidet og voksenarbeidet. Stadig flere av kirkens medlemmer kjenner mindre til både Bibelen og kirkens trosgrunnlag. Konfirmanter har lite bibelkunnskap og kjennskap til kristen tro før de starter i konfirmasjonsundervisningen. Vi mener derfor at kirken bør ha et sterkere fokus på det relasjonelle, diakonale og det kunnskapsbyggende i årene som kommer.

Det har vært en retningsendring i arbeidet med barn og unge etter at trosopplæringsreformen kom. Dette har medført at ressursene kanaliseres fra kontinuerlige tiltak til flere breddetiltak. Når vi ser på breddetiltakene i trosopplæringen er det tydelig at mye tid og krefter brukes til å organisere breddetiltak som man dessverre ikke lykkes med slik man ønsker. Tallene viser at vi i bispedømmet når få i målgruppen, med unntak av dåp og konfirmasjon. Trosopplæringen er relasjonell. For barn og unge er det viktig å knytte relasjoner i fellesskapet, slik at de kjenner de hører til. Det er derfor avgjørende at menighetene i større grad kan jobbe målrettet med kontinuerlige tiltak som for eksempel kor, søndagsskole og klubb innenfor trosopplæringens rammer.

I alle år har kirken vært en selvfølgelig del av sykehjemmenes rytme. Andakter, salmekvelder og andre tiltak betyr mye for mange av kirkens medlemmer som er på sykehjem og institusjoner. Kirken er ofte viktig i menneskers siste del av livet. Her er kirken tydelig tilstede gjennom frivillige, diakon, kantor eller prest i form av sangstunder, andakter og samtaler. Samtidig ser vi at kirken i større grad må være en aktiv pådriver overfor kommunene slik at innbyggere som er avhengige av praktisk og personlig bistand fra den kommunale helse- og omsorgstjenester får benyttet sine rettigheter til egen tros- og livssynsutøvelse.

Reflekter rundt temaet kirkens posisjon i folket og hva som skal til for at kirken bedre kan utføre sitt samfunnsoppdrag slik at medlemmene erfarer at vi er relevante.

Folkekirken

Folkekirken står støtt i Nord-Hålogaland bispedømme. Det er mange som både har et eieforhold og tilhørighet til kirken selv om de ikke går jevnlig til gudstjeneste. Aller tydeligst ser vi dette i forbindelse med dåp, konfirmasjon og begravelser. Da betyr det mye å få være i den kirken som er «vår families kirke.» Mennesker regner med sin lokale kirke til de store anledninger i livet, og når tragiske hendelser og ulykker rammer.

Vi ser det også ellers, f.eks. i de mange kulturelle aktivitetene som kirkene våre fylles med. Det er viktig for mennesker å få komme til kirken som den de er. At kirken anerkjenner den enkelte, og at man ikke må tro eller mene på «riktig vis» for å kunne høre til. Hvis kirken fortsatt skal kunne bevare sin posisjon som folkekirke, må vi opprettholde en høy dåpsandel. Det er mange faktorer som spiller inn, men et svært viktig element er at de fleste døpte også blir konfirmert. Mange av dem som blir konfirmert, bærer sine barn til dåpen, mens svært få av dem som ikke er konfirmert lar sine barn bli døpt.

Nord-Hålogaland bispedømme utgjør 23 % av Norges areal og har 2,5 % av Norges befolkning. Dette er utfordrende ved fordeling av ressurser mellom by og distrikt med tanke på at Den norske kirke skal være en landsdekkende kirke som også skal betjene mennesker i spredtboende områder.

Kirkebyggene

Den tydeligste markøren for kirkens tilstedeværelse lokalt, er de mange kirker og kapeller i hver en bygd i hele bispedømmet. Fremdeles slutter folk opp om «sine» bygg, men engasjementet er ikke lenger så selvsagt for yngre generasjoner som tidligere. Forsvinner det lokale eierskapet og engasjementet til kirkene, står vi i fare for å svekke vår mulighet til å være landsdekkende kirke som betyr noe på hvert et sted, både på småstedene og i større byer. Det er derfor svært viktig å ta vare på kirkebyggene. De står der som symboler og samlingssteder. Samtidig vet vi at økonomien er stram i mange fellestråd, og at det enkelte steder kan være vanskelig å ivareta alle kirkene.

Tilgjengelighet.

Det vil være viktig å åpne kirkene ytterligere. Mange tilreisende ønsker å se kirkene, tenne lys og be, men også folk bosatt lokalt bør få bedre tilgang til selve byggene.

Relevant

Å være relevant som kirke handler om å formidle evangeliet på en slik måte at mennesker møter den levende Gud. Det gjelder ved alle kirkelige handlinger, undervisning og diakonal virksomhet.

Begravelser er den kirkelige handling som har størst oppslutning blant folk. De fleste føler at der er kirken det rette stedet, den rette «institusjonen», at der utføres en meningsfull handling. Ved døden formidler kirken noe om et menneskets liv som ikke sies andre steder. Kanskje er det nettopp derfor kirkelig begravelse har så stor oppslutning. Kirken forkynner evangeliet, håpet og nåden inn i det levde livet.

En relevant kirke betyr noe for folk i deres hverdag. Den gir livshjelp og hjelp til å tro, den gir mennesker mot til å kjempe for rettferdighet og solidaritet, den gir mennesker et rikere liv gjennom fellesskap og kulturelle opplevelser og den gir mennesker hjelp til å leve og dø. Gudstjenesten, liturgien, salmer og forkynnelse må gi gjenklang i den enkeltes liv. Får vi dette til, vil det også få følger for hvordan mennesker opptrer i samfunnet. Kanskje skal kirken være modigere i sin forkynnelse om Jesus Kristus, om troen og kallet.

Kirken har potensial til å styrke sin stilling som åndelig kraft gjennom gudstjenester og bønn, steder for stillhet og kultur, arbeid for marginaliserte, talsmann for fattige og miljø og som motkultur. Balansen mellom folkelighet og motkultur vil være en spenning kirkene må stå i, og som er krevende.

En misjonar kirke

Folkekirken henvender seg særlig til kirkens egne medlemmer. Befolkningen møter kirken gjennom åpne gudstjenester, tilgjengelige kirkebygg, diakonalt arbeid og kirkens kulturarbeid. Det er mange treffpunkt. Men hvordan kan vi i sterkere grad ta innover oss at vi også er en misjonar kirke i Norge? Kirkens mål er at mennesker skal komme til tro på Jesus Kristus. Våger vi å være misjonale i eget land? Hvordan når vi ut med budskapet om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus til de som ikke er medlemmer? Kan vi tenke oss en trosopplæring som aktivt innbyr barn og unge som ikke er medlemmer til å delta? Kan vi tenke oss et voksenal arbeid som tydeligere gir opplæring og innføring i kristen tro? Våger vi snakke om diakonien som evangeliet i handling? En misjonar, diakonal kirke har sprengkraft i seg til å skape en forandring i samfunn og menneskers liv.

I økende grad ser vi at kristne kirker i andre land sender misjonærer til Norge. Dette gir muligheter for et spennende samarbeid for Den norske kirke både lokalt og nasjonalt. Kristen enhet er noe vi strekker oss etter, ikke minst i relasjonen til våre kristen søsken i andre menigheter og trossamfunn. Økumenikken er en rikdom i det kristne fellesskapet lokalt, nasjonalt og globalt.

Diakoni

Diakonien skjer i en samfunnsmessig kontekst fordi kirken er en del av lokalsamfunnet. I ethvert lokalsamfunn finner vi samfunnstrekk som utfordrer diakonien. Ensomhet, rus, fattigdom, mennesker på flukt og brutte relasjoner for å nevne noe. En diakonal kirke er tydelig tilstede i menneskers liv. Som en lokal samfunnsaktør, og som en stemme for de som opplever utenforskap. Diakonien er for mange det språket som gjør kirken troverdig ved at den gjennom sin handling bringer håp om endring. Kirken vil med fordel kunne spisse sin diakoni til å være en tydelig samfunnsaktør, og til å tilby fellesskap som gir mennesker tilhørighet og trygghet.

Mange mennesker vil gjerne gjøre noe for andre. En økt og mer bevisst diakonal satsing vil kunne ha betydning for tilhørighet og fellesskap ved at mennesker utfordres til engasjement. Dette gir håp og optimisme for kirkens framtidsutsikter.

Kultur

Mange av kirkene våre har stor kulturell aktivitet, og til dels med stor oppslutning. Dette skjer både i gudstjenester, men også i konserter og andre arrangement. Gjennom det kulturelle arbeidet henvender kirken seg til mange mennesker, både til dem som er der ofte, og dem som kommer til kirken av og til. Kultursatsingen er omfattende og viktig. Gjennom kirkens kulturelle arbeid vil vi gi mennesker et møte med Gud og et glimt av «Mer himmel på jord».

Lokalt forankret folkekirke

Én måte å forstå «landsdekkende lokalt forankret folkekirke» er: «vi vil ha vår egen prest». Utfordringene for fremtiden er prestedekningen. Det er viktig å ha prester i alle stillinger for å kunne lykkes som folkekirke. Dersom Den norske kirke skal klare å være «en landsdekkende, lokalt forankret folkekirke», må kirkens ansatte ha mulighet til å bygge relasjoner og fellesskapsarenaer lokalt. Om presteressursen beregnes så trangt at det meste av tiden går med til gudstjenester og kirkelige handlinger, svekkes muligheten for å nå dette målet. Målsettingen om å være en landsdekkende og lokalt forankra folkekirke er under press, nettopp på grunn av prestedekning. Kirken på små plasser har alltid vært avhengig av den og de som arbeider lokalt, og da særlig av presten. Jo mindre man ser til presten, jo fjernere oppleves kirken.

Vi må samtidig ta innover oss at vi ikke kan ha prest og andre kirkelig ansatte på alle små steder. Dette utfordrer oss i å få til gode rutiner/ordninger med kirkelig tilstedeværelse. Ikke bare for å utføre «tjenester», men også for å bygge relasjoner slik at folk kjenner at prest og andre kirkelig tilsatte også er «deres».

Samarbeid, respekt og romslighet

Åpne samtaler for å skape gjensidig forståelse og relasjoner vil være viktig for alle deler av kirken. Vi er en kirke som har som mål å romme alle i fellesskapet. Dette er utfordrende, men gjennom målrettet arbeid for samhold og enhet kan vi komme nærmere målet. En bevissthet rundt dette i alt vårt arbeid fra tilsetninger, uttalelser i media til respekt og rom for ulike

gudstjenestefeiringer, vil være avgjørende for om vi kan være en kirke som gir mennesker fellesskap preget av gjensidig respekt.

Eierskap

Rådsstrukturen bidrar til at kirken får en lokal forankring. Mange av beslutningene tas lokalt, noe som gjør at særpreg kan tas hensyn til i en helt annen grad enn om beslutningene skulle blitt tatt ved prostesetet eller bispesetet.

Mange har behov for å se en større sammenheng i hele organisasjonen, med et godt samspill mellom de ulike leddene. Den manglende sammenhengen i kirkeorganisasjonen det her pekes kan vanskeliggjøre rekrutteringen til menighetsrådene. Vi ser at det blir stadig mer krevende å være menighetsrådsmedlem når man skal ha kompetanse på alt fra personale og økonomi til forskjellige valgmuligheter i gudstjenesteordningene.

Med blikket rettet framover

I Bardufoss samles hvert år rundt 400 ungdommer til lovsang, forkynnelse, bønn og fellesskap på Midtnatta. Dette er noe Den norske kirke gjør sammen med Metodistkirken, og hvert år skapes gode opplevelser knyttet til kirken og Jesus. Slike arrangement er med å løfte kirkens arbeid for unge. Dette gir en kirke som er villig til å krysse konfesjonsgrenser, tenke utradisjonelt og som jobber målrettet for å nå en ny generasjon for å holde ryktet om Jesus levende i Nord-Hålogaland.

6 ÅRSREGNSKAP

Ledelseskommentar årsregnskapet 2018

Innledning

Nord-Hålogaland bispedømmeråd er et folkevalgt organ som velges etter regler fastsatt av Kirkemøtet. Videre er bispedømmerådet en del av rettssubjektet Den norske kirke og dekker Troms og Finnmark fylker og Svalbard.

Hovedoppgavene for bispedømmerådet er regulert i Kirkeloven § 23 og andre bestemmelser i Kirkelov og Gravferdslov, samt gjennom delegasjon av myndighet fra Kirkemøtet/Kirkerådet. Viktige oppgaver er av forvaltningsmessig karakter knyttet til prestedtjenesten og forvaltning av ulike tilskudd.

Ved utgangen av 2018 var det 104,85 årsverk ved Nord-Hålogaland bispedømmeråd (inkl. Svalbard Kirke), fordelt på 85,0 prestestillinger, 15,2 i administrasjonen og 4,6 andre.

Vurdering av vesentlige forhold

Nord-Hålogaland bispedømmeråds tildeling til drift er kr. 85.261.000,-.

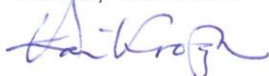
Bispedømmerådet har utfordringer i fht. rekruttering til prestestillinger, noe som også gir seg utslag når det gjelder økonomiske resultater. Den vesentligste årsaken til et samlet mindreforbruk i driftsregnskapet på kr. 4.878.000 er å finne innenfor lønn og godtgjørelser hvor mindreforbruket utgjør ca. kr. 3.560.000. Vanskeligheter med å få tilstrekkelig vikardekning vurderes som en vesentlig årsak til mindreforbruket, i tillegg til at refusjoner knyttet til sykefravær og foreldrepermisjoner er ca. kr. 1.060.000 høyere enn forventet. Utover mindreforbruket innen lønn og godtgjørelser ser vi at reisekostnader er ca. kr. 1.360.000 lavere enn budsjettert, noe vi vurderer å ha delvis sammenheng med lavere vikardekning enn forventet.

Som følge av et betydelig merforbruk i 2016 iverksatte bispedømmerådet stort kostnadsfokus og vakansestyling av ca. 16 årsverk i 2017. Dette fokuset ble tatt med inn i første kvartal i 2018, og har med det bidratt noe til mindreforbruket.

Tildelingen til trosopplæring, diakoni, undervisning og kirkemusikk er kr. 29.489.000. Disse øremerkede midlene fordeles videre til fellesråd/menighetsråd etter egne rutiner og kriterier, og går i hovedsak til finansiering av lokale stillinger. Mindreforbruk i 2018 for budsjettgruppe 1B – Tilskudd er på kr. 2.523.000 (inkl. overført mindreforbruk fra 2017 med kr. 522.000). Også på dette området skyldes mindreforbruket i stor grad vakanser og sykefravær i de lokale stillingene. Videre er det utfordringer knyttet til enkelte fellesråds overholdelse av våre krav til rapportering, noe som har medført avkorting av våre utbetalinger.

Regnskapet til Nord-Hålogaland bispedømmeråd inngår i det samlede regnskapet for rettssubjektet Den norske kirke, og blir revidert av revisjonsfirma Ernst & Young AS.

Tromsø, 18.02.2019.

Kai Krogh
bispedømmerådsleder

Oddgeir Stenersen
stiftsdirktør

Budsjettgruppe 1A

Etter vedtatt Statsbudsjett for 2018 fikk Nord-Hålogaland bispedømmeråd en tildeling for budsjettgruppe 1A på kr. 84.468.000 i Kirkerådets endelige tildelingsbrev av 02.03.2018. Tildelingen er gjennom året justert, bl.a. for merforbruk fra 2017 samt kompensasjon for ny beredskapsavtale og årets lønnsoppgjør, til kr. 85.261.000 ved utgangen av året.

Samlet mindreforbruk for budsjettgruppen utgjør kr. 4.878.000, som tilsvarer 5,72 % av tildelingen. I hovedsak skyldes mindreforbruket lavere vikardekning, høyere sykepengerefusjoner og lavere reisekostnader i fht. budsjettet.

1A - Driftsregnskapet	2018		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
Inntekter (kontoklasse 3)	-1 699	-1 076	623
Tilskudd til eksterne (kontoklasse 4)	266	50	-216
Lønn (kontoklasse 5)	68 150	71 713	3 563
Drift (kontoklasse 6, 7, 8)	13 666	14 574	908
Sum budsjettgruppe 1A	80 383	85 261	4 878

Budsjettgruppe 1B og andre tilskudd

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har i 2018 forvaltet tilskuddsmidler til trosopplæring, diakoni/undervisning/kirkemusikk og OVF-midler med totalt 30.163.000.

Tilskudd relatert til diakoni og undervisning gjelder for 14 diakonstillinger og 14 kateketstillinger, som alle er ansatt i fellesrådslinja.

Samlet mindreforbruk for budsjettgruppen utgjør kr. 2.523.000 inkl. overført mindreforbruk fra 2017 med kr. 522.000. Dette tilsvarer 8,36 % av tildelingen. I hovedsak mindreforbruket forhold hos fellesrådene, dels som følge av vakanser/sykefravær i stillinger og dels lite tilfredsstillende rapportering på bruk av tildelte tilskuddsmidler tidligere år.

1B, 2, 3 m.fl. - Tilskudd *	2018		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
1B Trosopplæring	16 214	17 526	1 312
1B Diakoni/Undervisning/Kirkemusikk m.m.	10 752	11 963	1 211
1B Domkirke (Oslo og Nidaros)			-
Gruppe 2	100	100	-
Gruppe 3 (kun KR)			-
Annet (inkl Ovf utbet til eksterne)	574	574	-
Sum budsjettgruppe 1B, 2, 3 m.fl.	27 640	30 163	2 523

Særskilt om Ovf-tilskuddet

Avkastningen fra Opplysningsvesenets fond er primært ment brukt til nye tiltak og prosjekter som kan bidra til en stadig fornyelse av kirken. De disponible fondsmidler til kirkelige formål skal i hovedsak benyttes innenfor de arbeidsfelter Kirkemøtet til enhver tid vedtar som satsningsområder. Prosjektene kan ha en varighet fra ett til tre år. Det må søkes for hvert år. Allerede igangsatte prosjekter vil prioriteres de påfølgende år, men dette forutsetter at foreløpig prosjektrapport viser at prosjektet har den planlagte progresjon.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har vedtatt følgende kriterier for tildeling av OVF-midler:

- Søknader til finansiering av større prosjekter innen diakoni og kirkemusikk/kultur, herunder også tverrfaglige prosjekter av typen kulturdiakoni. Dette bør være prosjekter som har som målsetting å bygge kompetanse og etablere aktiviteter som kan videreføres etter at prosjektperioden er avsluttet.
- Søknader til finansiering av mindre enkeltprosjekter innenfor satsningsområdene
 - Diakoni
 - Kirkemusikk og kultur

- Barn og unge
- Gudstjenesteliv
- Samisk kirkeliv

Følgende kan søke om tilskudd fra OVF:

- Lokale og regionale råd og grupper innen Den norske kirke
- Instanser innen Den norske kirke hvis virkefelt omfatter hele landet eller en større region enn ett bispedømme

Spesifikasjon av Ovf-midlene:	2018		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
OVF			
Administrasjon	44 000	44 000	-
Diakoni	185 000	185 000	-
Barn og unge	60 000	60 000	-
Gudstjenesteliv	20 000	20 000	-
Kirkemusikk og kultur	265 000	265 000	-
Samisk kirkeliv			-
Andre fellestiltak (inkl SMM)			-
Internasjonale og økumeniske organisasjoner			-
Ovf total (for rapportering til Ovf)	574 000	574 000	-

Risikovurdering økonomi

Nord-Hålogaland bispedømmeråd mottar sine midler fra Kirkerådet. Tildelingsbrev beskriver mål samt regelverk og retningslinjer som gjelder for rettssubjektet Den norske kirke, herunder «Kirkemøtets budsjettreglement» og «Økonomiregelverk for rettssubjektet Den norske kirke». Rettssubjektet Den norske kirke har avtale om kjøp av økonomitjenester fra Tet AS, som bidrar til håndtering og kontroll av inn- og utgående faktura, regnskapsføring, lønnskjøring og utbetalinger. Det er i økonomisystemene innarbeidet rutiner og kontroller som ivaretar at godkjenning skjer elektronisk av minimum to personer. Risiko for feilaktige utbetalinger vurderes ut fra dette som lav.

Oppfølging av regnskapet opp mot budsjett skjer fortløpende og med rapportering til bispedømmerådet i deres møter. Vesentlig for vurdering av risiko på økonomiområdet vil være knyttet til forutsigbarhet når det gjelder bemanning. Et stort behov for vikarer vil kunne medføre manglende totaloversikt over de økonomiske konsekvensene av å engasjere vikarer i fht. budsjettet knyttet til den enkelte stilling.

Sluttord

En vanskelig rekrutterings- og vikarsituasjon kan medføre at bispedømmerådet ikke fullt ut er i stand til å bruke tildelte midler til prestetjeneste. Dette er bekymringsfullt og vil over tid kunne resultere i at prestedekningen ikke vil være tilfredsstillende. Bispedømmerådet har stort fokus på rekruttering til prestestillinger fremover, og har bl.a. søkt samarbeid med Kirkelig utdanningssenter nord (VID vitenskapelig høgskole) for å kunne tilrettelegge for at kandidater skal kunne ferdigstille sin utdanning.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har gjennom 2018 og videre inn i 2019 hatt pågående prosess om endringer i både prosti- og soknestrukturen. Endring i prostistrukturen fikk sitt vedtak i november 2018 og effektivering av dette forventes å skje 1. januar 2019. Vurdering av endringer i soknestrukturen pågår i form av et oppnevnt ressursutvalg med representasjon fra bispedømmerådet, proster, kirkeverger, tillitsvalgte m.fl. Resultatet fra utvalgets arbeid forventes å foreligge mot slutten av 2019.